

Կրթություն

Շաբաթաթերթ «Krtutian» (education) weekly «Кртутіан» (образование) еженедельник 24.01.2024թ. չորեքշաբթի թիվ 3-4 (1132-1133)

Պարույր ՍԵՎԱԿ

Որդուս

Ինձ հետ լինի, թե առանց ինձ, իմ բալիկս, կմեծանաս, իմ օգնությամբ, թե առանց ինձ, դու երբեք էլ կհասկանաս, թե ոնց պիտի ապրել կյանքում, թե ոնց պիտի նայել կյանքին, թե աշխարհում ինչն է էժան, թե աշխարհում ինչն է անգին: Ինքս էլ խրատ կարդացողիմ ո՛չ հարգում եմ, ո՛չ հանդուրժում, Տափակ թե սուր քարոզներից ինքս էլ եմ միշտ, տղաս, խորշում:

Ու թե հիմա, իմ բալիկս, ես քո գլխին ճառ եմ կարդում, Ապա միայն նրա համար, որ շատ հաճախ կյանքում մարդու եթե իր մեծ բաժինն ունի ժամանակը, ինքը դարը, Բայց եւ այնպես քիչ չի ազդում նաեւ ընտրած ճանապարհը: Գուցե քեզ հետ նույնը լինի, որ պատել է հաճախ ինձ էլ: Դաճախ շուրջս աչք ածելով, այն մարդկանց եմ ես նախանձել:

Որոնց կյանքը հեշտ է անցնում – ասես կյանք չէ, այլ խճուղի՝ Անխոչընդոտ եւ անարգելք, քանոնի պես հա՛րթ ու ուղիղ. Դարոց, հետո ինչ-որ մի ԲՈՒՅ, մի ազդեցիկ զանգահարող, – եվ տաք տեղն է ապահովված...

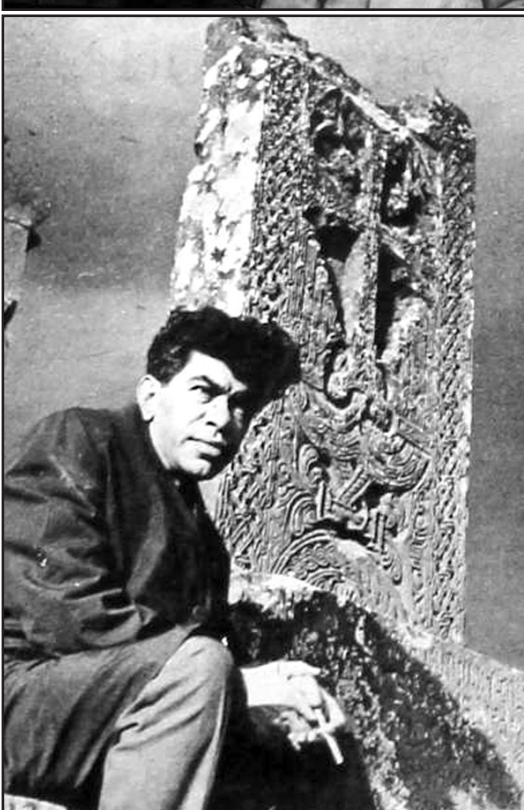
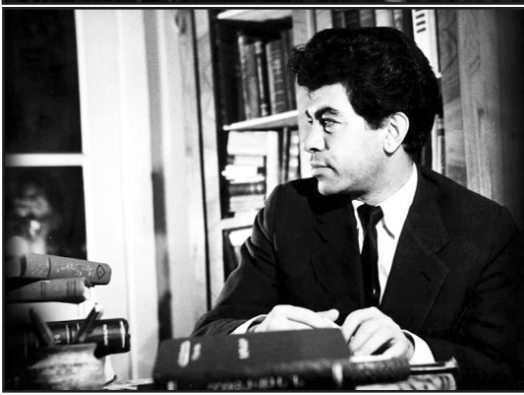
Այդպես ապրել դու չե՛ս կարող: Չէի ուզի, որ քո կյանքը հարթ խճուղու նման լիներ: Դու մի՛ անցիր ասֆալտ ճամփով, գերադասիր ճամփա շինել:

Դու սիրո հետ միշտ հաշտ ապրիր, բայց խույս մի՛ տա տառապանքից. Եւ սրբում է աչքը փոշուց, նա մաքրում է հոգին ժամգից: Տառապանքից չեն մեռնում, չէ՛, այլ ավելի են պնդանում, – Ապաքինված սիրտը հետո գալիք ցավը հեշտ է տանում: Ա՛խ, մի՛ նվա: Դայրդ երբեք չի հանդուրժում նվաճողին... Շատ ավելի լավ է, տղաս, դառն արցունքով աչքը ցողիր Ու քո ճամփան շարունակիր: Թո՛ղ որ լինի նա քարքարոտ, Բայց քո հոգում եթե լինի բարո՛ւ, լավի՛, սիրո՛ կարոտ, Դու չե՛ս հոգնի, դու կբայլես. կբարձրանաս դու սարն ի վեր: Դրա համար ոգի է պետք, դրա համար պետք չեն թեւեր:

Ազնիվ եղիր ամեն ինչում – ո՞վ է կայնքում սովից մեռել: Ճշտի համար արքայի չկա – ստի հանդեպ ինչու լռել: Իսկ մեր շուրջը դեռ կան մարդիկ, որ երբ պետք է, մեք եմ ծռում, երբ որ պետք է, հռչակում եմ, պե՛տք է՝ ժպտում, պե՛տք է՝ լռում, Պե՛տք է՝ իրենց մատն են տնկում... Դու մի՛ եղիր կյանքում տիաս՝ Դու հասկացիր հենց այս գլխից, մի՛ մոռացիր երբեք, տղաս. Ազնվությունն այն է միայն, որ չի փոխվում՝ ոնց էլ խուռ տաս, – Եւ մի՛ ճերմակ երես ունի, ոչ թե յոթ-ութ գունեղ աստառ...

Մի՛ տրտնջա: Դու հիշո՞ւմ ես. «Չախորդ օրեր... կուզան-կերթան»... Մի՛ տրտնջա: Եթե լավից ետ ես ընկել՝ ինքդ հասիր... Մի՛ տրտնջա, բայց եւ կյանքը գրքի նման դու մի՛ կարդա, Գրքի նման՝ քեզնից հեռու, ինչ-որ օտար մարդկանց մասին... Դայրդ եղիր, բայց ոչ գոռոզ (դատարկ մարդն է գոռոզանում, Դայրդ խելոք ու տխմարին դրանով էր զանազանում): Դորդ նման հպարտ զգա, որ ոչ մեկի տուն չես քանդել, Ոչ մի ազնիվ խոսք չես կտրել, ոչ մի ազնիվ միտք չես բանտել, Որ շիտակ ես քայլել կյանքում եւ լռել ես եթե հաճախ, Ապա միայն նրա համար, որ առեւտուրը մանարծախ Դաճախ միայն զիզի-բիզի զանգուլակ է նետել շուկա, Իսկ դու գուրկ ես զիզի-բիզուց, կեղծ դրամ էլ մոտրդ չկա...

Դու փոքր ես դեռ, դեռ չգիտես, թե ոնց պիտի կյանքին նայել: Դու փոքր ես դեռ: Երբ մեծանաս, դառնաս արդեն հասուն օտախ, Խորհուրդներն իմ ե՛ւ հնացած, ե՛ւ ավելորդ թվան գուցե – Կյանքում այնժամ էլ չլինեն նման բացեր, նման խոցեր: Է՛հ, տա Աստված: Ես էլ կյանքում ուրիշ ոչինչ չեմ երազում (Կույրը, տղաս, ինչպես գիտես, երկու աչք է միայն ուզում): Խորհուրդներն իմ թող հնանան... Օտախիկն է լուկ այդպես մեռնում, Երբ ամռանը ծառի վրա հասուն միրգ է արդեն դառնում: Դառնում գալիք վառ խարույկի ես պատրաստ եմ այսօր ծխալ, Դառնում վաղվա ճշմատության թող որ այսօր լինեն սխալ...

Սուրբ Սարգիս

Սիրո մե՛ր հովանավորը

Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին **Սուրբ Սարգիս** զորավարի տոնն այս տարի նշում է **հունվարի 27-ին**: Արդեն ավանդաբար, տարեցտարի ավելի ընդգրկուն ծրագրով, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը, ի մասնավորի՝ Արարատյան Հայրապետական թեմը, կրկին հայ երիտասարդներին հրավիրում են մասնակցելու Սիրո մե՛ր հովանավորի տոնին՝ մայրաքաղաքի եւ հանրապետության այլ բնակավայրերի մի քանի դիտարժան վայրերում, թանգարաններում, դպրոցներում, զորամասերում եւ այլ կրթամշակութային հաստատություններում:

տե՛ս՝ նաեւ էջ 11

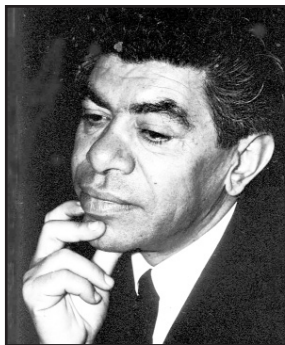
Պարույր Սեւակ - 100

Եղիցի՛ լույս...

Թողություն տուր, Տե՛ր, ծանրը խավարին, Միայն թե թող Եւ թողնի հեռանա...

Պարույր Սեւակ

Այսօր Պարույր Սեւակի ծննդյան օրն է. նա դարձավ 100 տարեկան... Մեծ բանաստեղծ, տաղանդաշատ գրականագետ, թարգմանիչ... որ ստեղծեց իր դպրոցը, ունեցավ հարյուրավոր հետեւորդներ... Եւ մնաց մեր ժողովրդի հիշողության մեջ՝ որպես մեծ երեսույթ, որ մեր ինքնության «լուսավորության նախարարն» էր, մեր հոգեւոր ազատության «առողջության» գրավականը, «սարքովի ճշմարտություններից» մեզ ձերբազատողը, խավարի ու ստրկամտության դեմ մեր «շանթն ու շանթարգելը»... Սակայն, ինչո՞ւ թվարկել... իր եղբրական մահով անգամ առավել ընգծվեց նրա երեւելի կերպարն ու նկարագիրը, դերն ու նշանակությունը մեր մշակույթի պատմության մեջ. որպես բանաստեղծ, որ ավելին էր, քան իր թողած ժառանգությունը, պարզապես՝ որպես մի մնայուն երեսույթ՝ Պարույր Սեւակ անունով:

Գ. Մ.

տե՛ս՝ նաեւ էջ 12-13

«Մխիթար Սեբաստացի»

Այց Արմավիրի մարզ

Վարչապետի մասնակցությամբ

Պետբյուջեից ֆինանսավորվող ծրագրերում որեւէ թերություն անընդունելի է

ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը երեւանի «Մխիթար Սեբաստացի» կրթահամալիրում ներկա է գտնվել կրթահամալիրի ավագ դպրոցի սովորողների հետազոտական աշխատանքների պաշտպանությանը:

Կրթահամալիրի ավագ դպրոց-հետազոտական վարժարանում սովորողի հետազոտական նախագիծը որոշված է հանրակրթության պետական չափորոշչով, հեղինակային կրթական ծրագրի ուսումնական պլանով: 2023-2024 ուսումնական տարվա հետազոտական աշխատանքների պաշտպանությունը սկսվել է 2024թ. հունվարի ճամբարում, շարունակվում է մինչև ուսումնական տարվա ավարտը (չարաքաղական մեկ խումբ՝ ըստ սովորողների պատրաստության):

Հետազոտական աշխատանքով ներկայացվել էր սովորողների երկրորդ խումբը: ՀՀ վարչապետը պաշտպանությանը ներկա էր նրանցից մեկի՝ 10-րդ դասարանում սովորող **Դավիթ Սուրադյանի** հրավերով: Դավիթի հետազոտական աշխատանքի թեման էր՝ «Ոչ վերբալ հաղորդակցությունը քաղաքականության մեջ»: Այնուհետև իրենց հետազոտական աշխատանքներն են ներկայացրել նաև այլ աշակերտներ:

Վարչապետը շնորհակալություն է հայտնել և նշել, որ նմանօրինակ հետազոտական աշխատանքները հետաքրքիր են: Նիկոլ Փաշինյանի խոսքով՝ հանրակրթության նոր չափորոշչով արդեն պարտադիր պայման է դարձնել հետազոտական աշխատանքների իրականացումը որպես կրթական պրոցեսի մաս: «Այսօր համոզվեցիք, որ դա ճիշտ որոշում է և պետք է հետազոտական քաղաքական կարևորել: Ընդհանրապես, կարծում ենք, երբ կրթության ոլորտի մեր բարեփոխումների կարևորագույն սեգմենտն է, որ կրթությունը և հետազոտությունը սերտորեն փոխկապակցված են: Այն, ինչ լսեցիք և տեսանք՝ ակնհայտորեն օգտակար է: Նախ, ինչն էլ ենք մենք հետաքրքրված ենք համոզվածներով և քննարկումներով, որովհետև անընդհատ խոսում ենք, որ մեր կայացրած որոշումների հետևից պետք է գնանք և տեսնենք՝ դրանք ինչպես են արտահայտվում և գուցե լավարկելու, փոխելու անհրաժեշտություն ունենանք: Նաև դա է պատճառը, որ հետաքրքրված ենք նման լսարաններում ներկա գտնվելու հարցում», - ասել է վարչապետը:

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանն այցելել է Արմավիրի մարզ եւ ծանոթացել Կառավարության ֆինանսավորմամբ համայնքներում իրականացվող ծրագրերի ընթացքին:

Նիկոլ Փաշինյանի առաջին կանգառը եղել է 348 աշակերտ ունեցող Արագածի Մ. Սեփակյանի անվան միջնակարգ դպրոցում, որտեղ կառուցվել է նոր մարզադահլիճ և հանդիսությունների նոր դահլիճ: Նշվել է, որ շինարարական աշխատանքներն սկսվել են 2022թ. ապրիլի վերջին, ավարտվել 2023թ. տարեվերջին: Մարզադահլիճի մակերեսը 345 քմ է, իսկ հանդիսությունների դահլիճի մակերեսը՝ 230 քմ: Ծրագրի ընդհանուր արժեքը գրեթե 375 միլիոն դրամ է: Վարչապետ Փաշինյանն արձանագրել է մի շարք թերություններ և խնդիրներ ընդգծելով, որ դրանց վերացման ուղղությամբ պետք է ցուցաբերել հետևողական ու խիստ մոտեցում:

Այնուհետև, Կառավարության ղեկավարն այցելել է 667 աշակերտ ունեցող Վաղարշապատի Ե. Օսյանի անվան N7 հիմնական դպրոց, որտեղ կառուցվել է մարզադահլիճ և հանդիսությունների դահլիճ: Ընդգծվել է, որ շինարարական աշխատանքները մեկնարկվել են 2022թ. ապրիլի վերջին, ավարտվել 2023թ. տարեվերջին: Ծրագիրը ներառում է մարզադահլիճի և հանդիսությունների դահլիճի կառուցում, բարեկարգում: Մարզադահլիճի մակերեսը 360 քմ է, հանդիսությունների դահլիճի մակերեսը՝ 230 քմ: Ծրագրի ընդհանուր արժեքն ավելի քան 290 մլն դրամ է: Պատասխանատուների ներկայացմամբ, մարզադահլիճը դպրոցի շահագործման ամբողջ ընթացքում չի վերանորոգվել, 2009 թվականից վթարային վիճակում էր, իսկ 2018 թվականից չի շահագործվել:

Հաջորդիվ վարչապետն այցելել է Վաղարշապատ համայնք: Վաղարշապատ համայնքի աղբահանության և սանիտարական մաքրման աշխատանքները պատշաճ կազմակերպելու նպատակով կառավարության ֆինանսավորմամբ ձեռք են բերվել ինքնաթափ, աղբատար մեքենաներ և աղբամաններ: Ծրագրի ընդհանուր արժեքը շուրջ 476 միլիոն դրամ է: Ընդհա-

նուր առմամբ, համայնքը համալրվել է 7 աղբաթափ մեքենայով (346.500.000 դրամ), 1 ինքնաթափ մեքենայով (36.000.000 դրամ) և 1200 աղբամանով (93.600.000 դրամ):

Կառավարության ղեկավարի հաջորդ կանգառը եղել է 195 աշակերտ ունեցող Արտիմետի միջնակարգ դպրոցում, որտեղ կառուցվել է նոր մարզադահլիճ: Շինարարական աշխատանքներն սկսվել են 2022թ. ապրիլի վերջին: Ծրագրի ընդհանուր արժեքն ավելի քան 198 միլիոն դրամ է, միջոցները հատկացվել են կառավարության կողմից: Վարչապետը համձնարարել է սեղմ ժամկետներում լուծում տալ բոլոր թերություններին ու խնդիրներին և ընդգծել, որ ծրագրերի պատշաճ իրականացման վերահսկողությունը պետք է լինի եւ նախարարությունների, եւ Քաղաքաշինության կոմիտեի, եւ մարզպետարանի կողմից:

Մարզային այցի շրջանակում Նիկոլ Փաշինյանը ծանոթացել է Արաքս համայնքապետարանի շենքի վերանորոգման և GIZ-ի (Պերմանենտ միջազգային համագործակցության ընկերության) կողմից 1-ին հարկում Քաղաքացիների սպասարկման գրասենյակի հիմնման աշխատանքներին: Պատասխանատուների ներկայացմամբ, համայնքապետարանի շենքը

ավարտական փուլում է, իսկ ՔՍԳ-ի աշխատանքներն ավարտված են: Ծրագրի ընդհանուր արժեքը 55.3 մլն դրամ է: Ծրագիրն իրականացվել է Հայաստանի կառավարության, Արաքսի համայնքապետարանի, GIZ և Շվեյցարիայի զարգացման և համագործակցության գործակալության համաֆինանսավորմամբ:

Մարզային այցի շրջանակում կառավարության ղեկավարի վերջին կանգառը եղել է Ջանֆիդայի Է. Դաշտոյանի անվան միջնակարգ դպրոցում, որտեղ կառուցվել է նոր մարզադահլիճ և հանդիսությունների դահլիճ: Շինարարական աշխատանքներն սկսվել էին 2022թ. ապրիլից: Մարզադահլիճի մակերեսը 360 քմ է, իսկ հանդիսությունների դահլիճի մակերեսը՝ 220 քմ: Ծրագրի ընդհանուր արժեքը 326 միլիոն դրամ է, որը հատկացվել է պետական բյուջեից: Անդրադառնալով այստեղ եւս առկա թերություններին՝ վարչապետ Փաշինյանը շեշտել է, որ պետական բյուջեից ֆինանսավորվող ծրագրերում որեւէ թերություն անընդունելի է, սնան ծրագրերը չեն կարող համարվել ավարտված:

Այցի ընթացքում վարչապետ Փաշինյանը հարգանքի տուրք է մատուցել համուն հայրենիքի կյանքը նվիրաբերած հերոսների հիշատակին:

Այց Լոռու մարզ

Վարչապետը ծանոթացել է շենքային և գույքային պայմաններին

ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանն ու ԿԳՄՍ նախարար **Ժաննա Անդրեասյանն** այցելել են Լոռու մարզ եւ ծանոթացել Կառավարության ֆինանսավորմամբ համայնքներում իրականացվող ծրագրերի ընթացքին:

Առաջին կանգառը եղել է Վարդաբլուրի միջնակարգ դպրոցում, որտեղ կառուցվել է նոր մարզադահլիճ: Ծրագրի նպատակով Կառավարությունը հատկացրել է ավելի քան 237 մլն դրամ: Շինարարական աշխատանքները մեկնարկել էին 2022 թ. մայիսին:

Հաջորդիվ վարչապետը ծանոթացել է Ստեփանավանի N1 վարժարանի նոր մարզադահլիճի կառուցման աշխատանքներին, որի համար հատկացվել է ավելի քան 173 մլն դրամ: Երջայցի ընթացքում վարչապետն արձանագրել է տարբեր խնդիրներ և պատասխանատուներին համձնարարել դրանք շտկել սեղմ ժամկետներում:

Կառավարության ղեկավարն այնուհետև այցելել է Մեղովկա բնակավայր, որտեղ շրջայցի ընթացքում ծանոթացել է նոր կառուցված մոդուլային հիմնական դպրոցում իրականացված աշխատանքներին: Վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը կարեւորել է որակի ապահովումը թե՛ շենքային, թե՛ գույքային առումով: Նշենք՝ դպրոցում սովորում է ավելի քան 50 աշակերտ, սակայն այն նախատեսված է 144 աշակերտի համար: Շինարարական աշխատանքները մեկնարկել են 2020 թ. նոյեմբերին:

Նիկոլ Փաշինյանը եղել է նաև Հագվի բնակավայրում, որտեղ եւս կառուցվել է հիմնական դպրոցի տիպային (մոդուլային) շենք: 144 տեղ հզորությամբ դպրոցի կառուցման արժեքը կազմել է ավելի քան 780 մլն դրամ: Շինարարական աշխատանքները սկսվել են 2020 թ. նոյեմբերին: Դպրոցն ունի կառավարված խաղահրապարակ, արեւային ֆոտովոլտային կայան: Իրակա-

նացվել են նաև բարեկարգման և ցանկապատման աշխատանքներ:

Վարչապետը շնորհավորել է աշակերտներին և ուսուցիչներին նոր դպրոցի կառուցման առթիվ: Նիկոլ Փաշինյանը նշել է, որ աշակերտները կհաճախեն նորակառույց դպրոց, բայց Կառավարությունը չի համարի, որ աշխատանքներն ավարտել են:

Նրա խոսքով՝ այժմ տեսչական ստուգումներ են իրականացվում, եւ տեսանելի է, որ դպրոցներում ուսումնական գործընթացի արդյունավետ կազմակերպման առումով խնդիրներ կան: Վարչապետի գնահատմամբ՝ դա կապված է նաև շենքային պայմանների հետ: Այս համատեքստում Նիկոլ Փաշինյանը կարեւորել է նոր կառուցվող կրթական հաստատություններում քաղաքաշինական աշխատանքների և ձեռք բերվող նոր գույքի որակը՝ շեշտելով կրթական պատշաճ միջավայրի ապահովման

առաջնահերթությունը: Վարչապետը համձնարարական է տվել լինել հետեւողական և բոլոր խնդիրներին տալ համապատասխան լուծում ընդգծելով, որ պետությունը ներդրումներ է կատարում և պահանջում է որակյալ աշխատանք:

Կառավարության ղեկավարը ծանոթացել է նաև Վանաձորի Դեւոնդ Ալիշանի անվան N 27 եւ Օնվակալ Իսակովի անվան թիվ 23 հիմնական դպրոցների նոր մարզադահլիճների պայմաններին: Շինարարական աշխատանքները մեկնարկել էին 2022 թ. հունիսին: N 27 դպրոցի մարզադահլիճի կառուցման արժեքը կազմել է 83 մլն դրամ, իսկ թիվ 23 դպրոցի մարզադահլիճի համար պետբյուջեից հատկացվել է 251 մլն 802 հազար դրամ:

Այցի շրջանակում վարչապետը Վանաձորում ծաղիկներ է խոնարհել համուն հայրենիքի կյանքը նվիրաբերած հերոսների հիշատակին և նվիրված հուշարձանի մոտ:

Սերգեյ Փարաջանով - 100

Սիլվա Կապուտիկյան - 105

Ֆրանսիայում մեկնարկել են հորեյանական միջոցառումները

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության աջակցությամբ Լիոնի մերձակա Դեսին քաղաքի Տորգան թատրոնում հունվարի 19-ին կայացել է «Նռան գույնը» պարային ներկայացման առաջնախաղը: Հայ-ֆրանսիական այս նախագծով Ֆրանսիայում մեկնարկել են Սերգեյ Փարաջանովի 100-ամյակին նվիրված միջոցառումները:

Առաջնախաղին ներկա են եղել ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ Դանիել Դանիելյանը, Ռոնից ընտրված սենատոր, Ֆրանսիայի սենատի Ֆրանսիա-Հայաստան բարեկամության խմբի նախագահ Ժիլբեր-Լյուկ Դովինազը, Ռոնից ընտրված պատգամավոր Սառա Տանգիլին, Օվերն-Ռոն-Ալպեր շրջանի փոխնախագահներ, Դեսինի քաղաքապետ Լորան Ֆորթան և Կալանսի քաղաքապետ Նիկոլա Դարազոնը, Լիոնի մետրոպոլիտի փոխնախագահ Զելեն Դյուվիլիե-Դրոմենը, Լիոնի փոխքաղաքապետ Սոնյա Ջորդովովը, Լիոնի նախկին քաղաքապետ, քաղաքային խորհրդի անդամ Ժորժ Կեպենեկյանը, Ֆրանսիայի հայկական խոշոր կազմակերպությունների Լիոնի մասնաճյուղերի ղեկավարները, թատերական միությունների և հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ:

Ռոջույնի խոսքով հանդես են եկել ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ Դանիել Դանիելյանը, Տորգան թատրոնի տնօրեն Ռաֆայել Ռիմսկի-Կորսակովը, ՕՈՍ շրջանի փոխնախագահ, Դեսինի քաղաքապետ Լորան Ֆորթան, Տորգան թատրոնի նախագահ, Դեսինի քաղաքապետի տեղակալ Դրեն Զորկանեֆը:

«Նռան գույնը» պարային ներկայացումը Ֆրանսիա-հայկական համատեղ ծրագիր է: Բեմադրության հեղինակը Ֆրանսիայում հայտնի պարուսույց

Մուրադ Մերգուկին է: Գաղափարի հեղինակը Ֆրանսիայում գործող «Սաթ-Աթըր» թատերական միության ղեկավար Սաթ Խաչատրյանն է: Բեմադրության երաժշտությունը գրել է «Հող Արթուն» խումբը, իսկ բեմական հագուստների ձևավորումն իրականացրել է Էդգար Սանուկյանը:

Նախագծի համակազմակերպիչ պրոդյուսերներն են Բրոն քաղաքի «Պու-ան-Սցեն» կազմակերպությունը, «Սաթ-Աթըր» թատերական միությունը, ինչպես նաև Դեսինի «Տորգան» և Սոն-դը-Մարսանի «Գասկոն» թատրոնները, Օվերն-Ռոն-Ալպեր շրջանը, Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպա-

նությունը, Հայաստանում ֆրանսիական ինստիտուտը, ինչպես նաև Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության Ֆրանսիայի մասնաճյուղը:

Ներկայացման իրականացման աշխատանքներում իր կարեւոր ներդրումն է ունեցել ՀՀ ԿԳՄՍ ենթակայության գործող ժողովրդական երաժշտության և պարի ազգային կենտրոնը:

Նախագծի առաջին ստեղծագործական ռեզիդենցիան կայացել է 2023թ. Ամռանը, Երեւանում: Ներկայացման մեջ ներգրավված յոթ պարողներից երկուսը իրավիճակ են Հայաստանից:

Ներկայացումն անցել է լեվի-լեցուն դահլիճում՝ հոտնկայս բուն ծափահարություններով:

2024թ. մարտի 15-ին և 16-ին «Նռան գույնը» պարային ներկայացումը կցուցադրվի Հայաստանում Ալ. Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնի բեմում: Հայաստանյան հյուրախաղերը կիրականացվեն ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության և Երեւանի քաղաքապետարանի բարձր հովանու ներքո:

Ֆրանսիայում ներկայացման առաջնախաղի օրը բարձրաստիճան իրավիճակների մասնակցությամբ տեղի է ունեցել նաև Լիոնում ՀՀ գլխավոր հյուպատոսության և Սերգեյ Փարաջանովի թանգարանի կողմից կազմակերպված Ջավեն Սարգսյանի լուսանկարների ֆոտոցուցահանդեսը, որն իրականացվել է Տորգան թատրոնի, «Սաթ-Աթըր» թատերական միության և Դեսինի քաղաքապետարանի աջակցությամբ: Ֆոտոցուցահանդեսում ներկայացված են Սերգեյ Փարաջանովի դիմանկարները, կուլաժները, «Նռան գույնը» ֆիլմի զգեստների էքզիզները և այլն: Ցուցահանդեսը Տորգան թատրոնում կգործի մինչև փետրվարի 4-ը:

Հիշատակի խնկարկման արարողություն

Մեծանուն բանաստեղծ Սիլվա Կապուտիկյանի ծննդյան 105-ամյակի առիթով Կոմիտասի անվան պանթեոնում բանաստեղծի շիրիմի մոտ, տեղի է ունեցել հիշատակի խնկարկման արարողություն, որին մասնակցել է ՀՀ ԿԳՄՍ նախարար Ժաննա Անդրեասյանը:

Հիշատակի արարողությանը ներկա են եղել նաև ԳԱԹ տնօրեն Սյուզաննա Խոջամիրյանը, Ե. Չարենցի անվան գրականության և արվեստի թանգարանի մասնաճյուղ Սիլվա Կապուտիկյանի տուն-թանգարանի վարիչ Արմենուհի Դեմիրճյանը, մշակույթի գործիչներ, արվեստասերներ:

«Տարիներ շարունակ Սիլվա Կապուտիկյանի ստեղծագործությունները դպրոցական ծրագրի մաս են կազմում և ծանոթ են դպրոցականներին: Կարելի է պահպանել և սերունդներին առավել հասանելի դարձնել նրա թողած գրական ժառանգությունը», - նշել է ԿԳՄՍ նախարարը:

Ժաննա Անդրեասյանը ներկայացրել է նաև Սիլվա Կապուտիկյանի մասին անձնական հուշեր. «Առիթ են ունեցել անձամբ շփվելու նրա հետ. 1990-ականներին, երբ դպրոցական էի, ամռանը Սիլվա Կապուտիկյանը հանգստանում էր Ծաղկաձորի գրողների տանը և սիրում էր երկար քայլել: Ինձ հետաքրքրում էր, թե ինչու էր նա այդքան մտախոգ և ինչի մասին էին նրա մտքերը: Հետո, երբ կարդում էի նրա բանաստեղծությունները, հասկանում էի, թե ինչ էր այդ ժամանակ նա խորհում»:

Պանթեոնի միջոցառումից հետո Սիլվա Կապուտիկյանի տուն-թանգարանում տեղի է ունեցել բանաստեղծին նվիրված հուշ-ցերեկույթ: Ներկաներն անդրադարձել են գրողի կյանքին, ստեղծագործություններին, գրական-հասարակական գործունեությանը:

Հորեյանի կապակցությամբ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի աջակցությամբ վերահրատարակվել է Սիլվա Կապուտիկյանի «Էջեր փակ գորոցներին» գիրքը:

Գրքասեր կանանց ակումբ

«Մեր խնդիրն է՝ այնպես անել, որ դպրոցական տարիքից երեխան սիրի գիրքը»

Նախարար Ժաննա Անդրեասյանը մասնակցել է Գրքասեր կանանց ակումբի տարեկան ամփոփիչ միջոցառմանը՝ որպես բանախոս:

Նախարարն անդրադարձել է հայ գրականության և պատմության մեջ կարևոր դերակատարում ունեցող կանանց՝ Ջապել Եսայանի և Շուշանիկ Կուրդինյանի օրինակով: Ըստ նախարարի՝ ի նշանավորումն այս կանանց պատմական դերի՝ 2023 թ. Երեւանի թիվ 180 դպրոցն անվանակոչվել է գրող, հրապարակախոս, ազգային-հասարակական գործիչ Ջապել Եսայանի անունով, ինչպես նաև ԿԳՄՍ նախարարության պատվերով ու ֆինանսական միջոցներով պատրաստվել է Կոմիտասի անվան գրասրահում տեղադրվել է Շուշանիկ Կուրդինյանի կիսանդրին, որը տարիներ առաջ գողացել էին:

«Պատմական և հանրային ակտիվ դերակատարում ունեցած նշանավոր կանանց արժեքները կարելի է նաև ուսումնական գործընթացում կանանց մասին համապարփակ գիտելիքների փոխանցման, ինչպես նաև նրանց դերի և գործունեության տեսանկյունից բարձրացման տեսանկյունից: Նրանք երեխաների համար լավագույն

օրինակ են՝ նրանց պատմական դերը, փորձն ու ժառանգությունը, գիտելիքը, թողած արժեքները շարունակաբար նորացնելու և առաջ տանելու, վարքային մոդելներ ձեռք բերելու համար», - ասել է Ժաննա Անդրեասյանը:

Քննարկման ընթացքում անդրադարձ է եղել նաև ժամանակակից հայ գրողների ստեղծագործությունների ուսուցմանը հանրակրթական դպրոցներում: Այս համատեքստում Ժաննա Անդրեասյանն անդրադարձել է հանրակրթության մոտ չափորոշ-

չին, մասնավորապես՝ գրականության առարկայական չափորոշչով սահմանված փոփոխություններին ու առաջնահերթություններին: Ըստ նախարարի՝ ընթերցանության խրախուսումը հանրակրթության մոտ չափորոշչի առաջնահերթություններից է՝ տեքստը հիմնարար հասկանալու, ընկալելու, վերլուծելու, քննարկելու, կարծիք հայտնելու և այլ կարողություններ ձևավորելու տեսանկյունից: «Մեր խնդիրն է այնպես անել, որ դպրոցական տարիքից երեխան սիրի գիրքը, ձեռավորի կարդալու հմտություն, մտորի կարողացած յուրաքանչյուր գրքի շուրջ: Իսկ ընթերցանությունն այնպիսի սեր է, որը եթե սկսես, շղթայաբար շարունակվելու է ու չի դադարելու», - ընդգծել է նախարարը:

Հանդիպման ընթացքում ներկաներն իրենց հուզող հարցերն են ուղղել նախարարին, որոնք վերաբերել են կրթության բովանդակությանը, գնահատման մոտեցումներին, դպրոցների շենքային պայմանների բարելավմանը:

Գրքասեր կանանց ակումբի հիմնադիր Մարիամ Մարտիրոսյանը հակիրճ ներկայացրել է ակումբի երեք տարվա գործունեությունը:

Չափորոշիչ

Նոր նախաձեռնություն

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարությունը մեկնարկում է հանրակրթության պետական չափորոշիչի ներդրման լավագույն փորձառության խրատումն ուղղված նոր նախաձեռնություն:

Նոր նախաձեռնության շրջանակում յուրաքանչյուր ամիս կընտրվեն հանրակրթության ուսումնական հաստատությունների լավագույն աշխատակիցները հետևյալ 10 անվանակարգերում.

- «Չափորոշիչի ներդրմանն աջակցող լավագույն տնօրեն»
- «Չափորոշիչի ներդրմանն աջակցող տնօրենի տեղակալի պաշտոն զբաղեցնող լավագույն տեղակալ»
- «Լավագույն խմբակավար»
- «Հայոց լեզու եւ գրականությունը բնագավառի լավագույն ուսուցիչ»
- «Հայրենագիտություն» բնագավառի լավագույն ուսուցիչ»
- «Օտար լեզուներ» բնագավառի լավագույն ուսուցիչ»
- «Բնագիտություն, Տեղեկատվական հաղորդակցական տեխնոլոգիաներ, ճարտարագիտություն, Մաթեմատիկա (PSՏՄ)» բնագավառի լավագույն ուսուցիչ»
- «Հասարակություն, հասարակական գիտություններ» բնագավառի լավագույն ուսուցիչ»
- «Արվեստ եւ արհեստ» բնագավառի լավագույն ուսուցիչ»
- «Ֆիզիկական կրթություն եւ անվտանգ կենսագործունեություն» բնագավառի լավագույն ուսուցիչ:

Նախաձեռնությանը հայտեր կարող են ներկայացնել տվյալ պահին աշխատող տնօրենները, փոխտնօրենները, ուսուցիչները՝ իրենց լիազոր մարմին (երեսանի քաղաքապետարան, ՀՀ մարզպետարաններ) ներկայացնելով անձը հաստատող փաստաթուղթ, տեղեկանք աշխատավայրից, ինչպես նաև անվանակարգերի համար պահանջվող նյութերը (տես՝ կից ներկայացվող ընթացակարգը):

Հավելյալ հարցերի դեպքում խնդրում ենք զանգահարել՝ 010-572-100 եւ 033-572-100 հեռախոսահամարներին («Կրթության զարգացման եւ նորարարությունների ազգային կենտրոն») հիմնադրամ, Լիլիթ Սկրտչյան):

Հաստատվել է ԼՂ-ց բռնի տեղահանված անձանց աջակցության տրամադրման հերթական ծրագիրը

Կառավարությունը հաստատել է Լեռնային Ղարաբաղից բռնի տեղահանված անձանց մասնագիտական ուսուցման կազմակերպման եւ աշխատանքային փորձ ձեռք բերելու համար աջակցության տրամադրման ծրագիրը: Ինչպես նշել է Աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարար Նարեկ Սկրտչյանը, ծրագիրն ունի երեք բաղադրիչ: Առաջին բաղադրիչը մասնագիտական ուսուցումն է՝ դրանից հետո առնվազն երեք ամիս պարտադիր աշխատանքի պայմանով, երկրորդ բաղադրիչը վճարովի պրակտիկան է, որից հետո պարտադիր աշխատանքի տեղավորում՝ առնվազն երեք ամսով, եւ երրորդ բաղադրիչը՝ մասնագիտական ուսուցումն է՝ դրանից հետո վճարովի պրակտիկա եւ աշխատանքի տեղավորում:

«Առաջին ուղղության դեպքում ԼՂ-ից բռնի տեղահանված մեր հայրենակիցներին առաջարկում ենք մինչեւ հինգ ամիս տեւողությամբ մասնագիտական ուսուցում: Այդ ընթացքում գործատուն պետք է որոշի, թե որ ուսումնական հաստատությունում է կրթական կենտրոնում այդ վերապատրաստումը պետք է անցկացվի: Մենք այդ ընթացքում Լեռնային Ղարաբաղից բռնի տեղահանված մեր հայրենակցին տրամադրում ենք 50 հազար դրամ կրթաթոշակ եւ եւս 50 հազար դրամ ուսման վարձը վճարելու համար: Այնուհետեւ, երբ կներկայացնի կրթաշրջանը անցնելու վերաբերյալ վկայականը, առնվազն 3 ամիս ժամկետով կկնքվի աշխատանքային պայմանագիր գործատուի հետ, եւ երեք ամսվա ընթացքում 50 հազար դրամի չափով կփոխհատուցվեն գործատուի հարկերը: Ընդ որում, եւ ուսման վարձը, եւ կրթաթոշակը մենք տրամադրելու ենք մասնակցած օրերի համար: Եվ այստեղ մի ֆիլտր կա դրված՝ եթե գործատուն աշխատանքային պայմանագիր չի կնքում կամ մինչեւ երեք ամիս լրանալը լուծում է պայմանագիրը, ապա ԼՂ-ից բռնի տեղահանված մեր հայրենակցին փոխհատուցում է կրթաթոշակի եւ ուսման վարձի գումարը: Երկրորդ բաղադրիչը վերաբերում է վճարովի աշխատանքային փորձի ձեռք բերմանը եւ պրակտիկային: Գործատուի եւ Լեռնային Ղարաբաղից բռնի տեղահանված մեր հայրենակցի միջեւ կնքվում է 6 ամիս տեւողությամբ

հաստատությունում մասնագիտական կրթություն ստանալու մասին է: Ի պատասխան Նարեկ Սկրտչյանը նշել է. «Ամսական կտրվածքով Միասնական սոցիալական ծառայություն են դիմում 300-500 գործատուներ, որոնք ներկայացնում են աշխատատեղերի պայմաններ եւ աշխատողների անհրաժեշտ հմտությունները: Մենք այդ հայտերն ընդունում ենք եւ ԼՂ-ից բռնի տեղահանված մեր հայրենակիցները, որոնք առնվազն վերջին մեկ ամսվա ընթացքում աշխատանք չեն ունեցել, ստուգում ենք թե նրանք ինչպիսի հմտություններ ունեն եւ եթե համապատասխանում են գործատուների ներկայացրած պահանջներին, մենք 2 օրվա ընթացքում իրենց տվյալներն ուղարկում ենք գործատուին եւ գործատուն ընտրում է այդ պոտենցիալ հավակնորդներին: Գործատուն ինքն է ընտրում, թե որտեղ վերջինս անցնի վերապատրաստում, դա կարող է լինել միջին մասնագիտական հաստատություն, կարող է լինել մասնավոր կրթական կազմակերպություն, որոշ դեպքերում գործատուն հենց իրենց մոտ ունեն կրթական բաղադրիչներ, եւ եթե ինքը գտնում է անսակամ առավելագույնը 50 հազար դրամ պարտադիր հարկերը վճարելու համար: Գործատուի եւ շահառուի միջեւ կնքված աշխատանքային պայմանագիրը մինչեւ վեց ամիսը լրանալը լուծելու դեպքում գործատուն պարտավորվում է ամբողջությամբ վերադարձնել աշխատանքային պրակտիկայի ընթացքում իրեն տրամադրված գումարից շահառուին որպես աշխատավարձ վճարված գումարը: Երրորդ բաղադրիչը միավորում է բոլոր բաղադրիչները. այսինքն՝ մասնագիտական կրթություն, վճարովի աշխատանքային պրակտիկա եւ աշխատանքի ընդունելու պարտադիր պայման», - ասել է Նարեկ Սկրտչյանը:

Ըստ նախարարի՝ ծրագիրն արդեն իսկ գործարկվել է 2016-2020-ի ռազմական գործողություններից մասնակցած զինվորների համար եւ փորձը ցույց է տվել, որ ծրագրի շահառուների 70 տոկոսից ավելին մնացել է աշխատաշուկայում: Անդրադառնալով ծրագրին վարչապետը հետաքրքրվել է գործատուն եւ աշխատող ինչպես եւ որտեղ են հանդիպում, խոսքը լիցենզավորված ուսումնական

հատկացվում էր գիտնականին, եթե նա պետական ֆինանսավորման ծրագրերում ներգրավված էր առնվազն նվազագույն աշխատավարձի ու դրանից բարձր վարձատրության պարագայում: Քանի որ մենք գիտաշխատողների աշխատավարձերի բարձրացման քաղաքականություն ենք վարում 2022 թ. հունվարից սկսած, այս պահին մի իրավիճակ ունենք, որ փաստորեն անգամ համատեղությամբ աշխատող գիտնականի պարագայում սահմանված նվազագույն աշխատավարձի շեմը հաղթահարվում է, հետեւաբար, գործող կարգը ուղղակի վերածվել է առանց նախապայմանի հավելավճար տրամադրելու գործիքի: Ուստի այս փոփոխություններն ենք նախաձեռնել, որով կանոնակարգում ենք գիտական աստիճանի համար հատկացվող հավելավճարի տրամադրման պայմանները՝ հավելավճարի չափը պահպանելով նույնը», - ասել է նախարարը:

Գիտական աստիճանի համար ամենամայա հավելավճարի տրամադրման չափը եւ կարգը

տության ուղղությամբ կադրերի ամրապնդմանը, գիտության եւ տեխնիկայի բնագավառի բարձր որակավորում ունեցող կադրերի թվաքանակի կայուն աճին եւ գիտական ներուժի արդյունավետ նպատակային վերարտադրությանը, լրացուցիչ խթան կհանդիսանա գիտական աշխատանքը որպես հիմնական աշխատանք ընտրելու գործում եւ կբարձրացնի պետությունից հատկացվող ֆինանսական միջոցների օգտագործման արդյունավետությունը:

Ինչպես նշել է ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարար Ժաննա Անդրեասյանը, Հայաստանում 1 միլիոն բնակչի հաշվով գիտաշխատողների լրիվ ամբողջական զբաղվածության ցուցանիշը բավականին ցածր է: «ՄԱԿ-ի կայուն զարգացման նպատակների մեջ կարեւոր տեղ է գրավում այնպիսի ցուցանիշ, ինչպիսին փաստացի գիտաշխատողների լրիվ զբաղվածության համարժեքն է 1 միլիոն բնակչի հաշվով: Սա ցույց է տալիս գիտաշխատողների այն համամասնու-

թյունը, որոնք ունեն լրիվ զբաղվածություն եւ զբաղվում են գիտական գործունեությամբ: Պետք է ասեն, որ Հայաստանում այս ցուցանիշը բավական ցածր է: Ընդհանուր առմամբ, մենք ունենք 2455 մասնագիտաշխատող, որը 1 միլիոն բնակչի հաշվարկով կազմում է մոտ 830, եւ այս ցուցանիշով բավական զիջում ենք մյուս երկրներին, այդ թվում՝ տարածաշրջանի: Հետեւաբար, անհրաժեշտ է, որպեսզի մեր քաղաքականության գործիքները խրախուսեն գիտաշխատողների լրիվ զբաղվածության գիտական գործունեությամբ զբաղվելը: Այդ իմաստով, պետք է նշեն, որ 2008 թվականից կար կառավարության մի որոշում, որով գիտական աշխատողները պետական ֆինանսավորման ծրագրերում ներգրավված լինելու պարագայում իրենց գիտական աստիճանի համար ստանում էին հավելավճար՝ գիտությունների թեկնածուները 25 հազար դրամի չափով եւ գիտությունների դոկտորները՝ 50 հազար դրամի չափով: Ընդ որում, հավելավճարը

հատկացվում էր գիտնականին, եթե նա պետական ֆինանսավորման ծրագրերում ներգրավված էր առնվազն նվազագույն աշխատավարձի ու դրանից բարձր վարձատրության պարագայում: Քանի որ մենք գիտաշխատողների աշխատավարձերի բարձրացման քաղաքականություն ենք վարում 2022 թ. հունվարից սկսած, այս պահին մի իրավիճակ ունենք, որ փաստորեն անգամ համատեղությամբ աշխատող գիտնականի պարագայում սահմանված նվազագույն աշխատավարձի շեմը հաղթահարվում է, հետեւաբար, գործող կարգը ուղղակի վերածվել է առանց նախապայմանի հավելավճար տրամադրելու գործիքի: Ուստի այս փոփոխություններն ենք նախաձեռնել, որով կանոնակարգում ենք գիտական աստիճանի համար հատկացվող հավելավճարի տրամադրման պայմանները՝ հավելավճարի չափը պահպանելով նույնը», - ասել է նախարարը:

Հարունակությունը՝ էջ 5

Կամավոր ատեստավորում

«Շնորհակալություն՝ առաջինը լինելու համարձակության համար»

Նախարար Ժաննա Անդրեասյանը հանդիպել է նախարարոցական ուսումնական հաստատությունների տարակարգ ստացած մանկավարժներին...

Եւ գրանցել հաջողված արդյունքներ: Ակնկալում ենք՝ կդիմեք նաև տարակարգի ավելի բարձր աստիճաններ ստանալու համար...

մակարգում աշխատող ձեր գործընկերների համար», - ասել է Ժաննա Անդրեասյանը: Նախարարի ընդգծմամբ՝ նախորդ տարին մեկնարկային էր նաև մարզադպրոցների և արվեստի դպրոցների մանկավարժների համար...

նական հաջողությունն ու մասնագիտական զարգացման առաջընթացը, այլևս մեզ օգնել էր գործարկել և զարգացնել այս կարիերային ծրագիրը: Դուք նաև լավ օրինակ եք՝ ոլորտում աշխատող մյուս մասնագետների համար»,- ասել է Ժաննա Անդրեասյանը...

Նախարարի առաջարկությամբ՝ մանկավարժները կհսկվեն գործընթացի վերաբերյալ իրենց կարծիքներով, տպավորություններով, մտահոգություններով ու ներկայացրել իրենց առաջարկները: Դրանք մասնավորապես վերաբերել են վարձատրման ձևաչափին, թեստերի բովանդակությանը...

«Դպրոց-համայնք համագործակցություն»

Կրթօջախը՝ ռեսուրս կենտրոն

ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ Արաքսիա Սվաջյանը մասնակցել է «Դպրոց-համայնք համագործակցություն» աշխատաժողովին...

րում է դպրոցների դերակատարության բարձրացումը համայնքային կյանքում: Դպրոցը, զարգացնելով իր գործառույթները, պետք է դառնա այն պատասխանատու կառույցը, որի շուրջ կարող են կազմակերպվել համայնքային կյանքի աշխուժացման մի շարք գործընթացներ: Այս համատեքստում կարևորում ենք դպրոցների որպես համայնքային կենտրոններ գործելու հեռանկարը»:

կառուցմանը. «Մենք ունենալու ենք ժամանակակից պահանջներին համապատասխանող միջավայրեր, ենթակառուցվածքներ, որոնք հնարավորություն կտան նախաձեռնելու երիտասարդական, մշակութային, մարզական տարբեր միջոցառումներ, գործունեության ձևեր ոչ միայն երեխաների, այլև համայնքի այլ բնակիչների համար: Դպրոցը կարող է դառնալ այն ռեսուրս կենտրոնը, որի օգնությամբ համայնքը կկարողանա լուծել իր խնդիրները: Վստահ ենք, որ այս ծրագրի շրջանակում ընդգրկված դպրոցները այն առաջամարտիկներն են դառնալու, որոնք սկսելու են համայնքի կարիքներին համապատասխան գործունեություն իրականացնել»:

Արաքսիա Սվաջյանը պատասխանել է նաև ներկայից հարցերին՝ անդրադարձալով կրթության բովանդակության, հանրակրթության նոր չափորոշիչի, սովորողների՝ կրթական գործընթացում ներգրավվածության ապահովման և այլ խնդիրների:

Գիտական աստիճանի համար ամենամայա հավելավճարի տրամադրման չափը և կարգը

սկիզբը՝ էջ 4

«Կարգի ընդունումից հետո, - շարունակել է Ժաննա Անդրեասյանը, - հավելավճար կստանան միայն այն գիտական աշխատողները, որ ունեն գիտական աստիճան, ներգրավված են պետական ֆինանսավորման բազային ծրագրերում և աշխատում են աշխատաժամանակի ամբողջական ծանրաբեռնվածությամբ: Այս մոտեցմամբ հավելավճարի տրամադրման այս գործիքը կդառնա գիտության ոլորտում նորմալ ծանրաբեռնվածությամբ աշխատանքի անցնելու հավելյալ խթան: Սա կարելի է, որպեսզի գիտական գործունեությունը դիտարկվի իբրև պրոֆեսիոնալ ու հիմնական զբաղմունք: Մեր դիտարկումներով՝ այս պահին բազային ֆինանսավորման ծրագրերում ներգրավված գիտական աստիճան ունեցող 2162 անձանցից 778-ը այս պայմաններին բավարարման խնդիր կունենան, և դրանով իսկ կիրախուսենք, որպեսզի նրանք նույնպես անցում կատարեն ամբողջությամբ ծանրաբեռնվածությամբ աշխատանքի»:

Անդրադառնալով առաջարկվող փոփոխությանը Նիկոլ Փաշինյանը հիշեցրել է, որ հունվարի 1-ից արդեն երրորդ անգամ անընդմեջ Հայաստանում գիտաաշխատողների աշխատավարձը բարձրացել է. «Ընդ որում գործընթացը դեռ չի ավարտվել, և աշխատավարձի բարձրացում է նախատեսվում նաև 2025 թվականի հունվարի 1-ից: Ընդ որում՝ մենք ունենք մինչև 300 տոկոսով աշխատավարձերի բարձրացումներ: Հիմա այս որոշմամբ մենք ինչ ենք ասում: Ասում ենք, որ մեր հարգարժան դոկտորները և գիտության թեկնածուները պետք է ավելի շատ գիտական գործունեությամբ զբաղվեն այն տեղերում, որտեղ աշխատավարձերը բարձրացել են և դեռ բարձրանալու են, որպեսզի ստանան նաև իրենց գիտական աստիճանի հավելավճարները»:

րապես գիտական աստիճանի շնորհման մոտեցումն է փոխվում, երկաստիճան համակարգից անցում է կատարվում մեկ աստիճանի համակարգին և ավելի կանոնակարգվում են աստիճանաշնորհման և դրա հետ կապված բացահայտվող խնդիրներին արձագանքելու հարցերը»:

Նիկոլ Փաշինյանի խոսքով՝ քանի որ գիտության ոլորտում աշխատավարձերը փոխվել են, այդ նվազագույն աշխատավարձի հետ կապը նույնպես պետք է վերացնենք. «Եվ, այո, սրանով շուրջ 700 գիտնական այդ հավելավճարը ստանալ չստանալու խնդիր կունենան: Բայց մեր նպատակն այն չէ, որ նրանք հավելավճար չստանան: Մեր նպատակն այն է, որ սրանով նրանց խրախուսենք, խնդրենք, քաջալերենք, որ իրենք բուն գիտական գործունեությամբ ավելի շատ զբաղվեն»:

Վարչապետն այդ համատեքստում ընդգծել է նաև գիտությամբ զբաղվելու համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծման կարևորությունը. «Այս որոշմամբ, մենք նրանց խնդրում ենք, որպեսզի նրանք

ավելի ակտիվ զբաղվեն գիտությամբ, մասնավոր, որ կարծում ենք, որ դրա համար, չեն ասում իդեալական, բայց որոշակի պայմաններ ստեղծել ենք: Մենք վերջերս Գիտությունների ազգային ակադեմիայում խոսում էինք, թե վերջին տարիներին ինչքան գիտական սարքեր ենք ձեռք բերել և ինչքան գիտական սարքեր ենք ձեռք բերելու: 2024 թվականին, եթե հիշողությունս չի դավաճանում, մի քանի միլիարդ գիտական սարքերի ձեռքբերում է նախատեսված»:

ԿԳՄՍ նախարարը հիշեցրել է կառավարության վերջերս հաստատած գիտաաշխատողների ատեստավորման նոր կարգի մասին և նշել, որ այն համահունչ է այս մոտեցումներին. «Այսինքն՝ այնտեղ էլ մենք այնպիսի խթաններ էինք դրել, որը պետք է գիտաաշխատողներին խրախուսի էլ ավելի ինտենսիվ գիտական գործունեություն վարել, ընդ որում միջազգային առումով մրցունակ արտադրանքի մասին է խոսքը: Եվ այս հավելավճարների քաղաքականությունն էլ գալիս է կապվելու ատեստավորման այդ նույն տրամաբանությանը»:

2023 թվականի 10 լավագույն մարզիկների պարգևատրման արարողությունը

ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը Հանրապետության նախագահ Վահագն Խաչատրյանի հետ ներկա են գտնվել 2023 թվականի 10 լավագույն մարզիկների պարգևատրման հանդիսավոր արարողությանը: Միջոցառմանը ներկա են եղել նաև Վարչապետի աշխատակազմի ղեկավար Արայիկ Հարությունյանը, Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարար Ժաննա Անդրեասյանը, ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ Կարեն Գիլոյանը, պաշտոնատար այլ անձինք, հայկական սպորտի ոլորտի բազմաթիվ ներկայացուցիչներ:

Միջոցառման սկզբում վարչապետ Փաշինյանը հանդես է եկել ելույթով, որում նշել է.

«Հայաստանի Հանրապետության մեծարժոյք նախագահ,

Գործադիր իշխանության, օրենսդիր իշխանության հարգելի՛ ներկայացուցիչներ, Մարզաշխարհի հարգելի՛ ներկայացուցիչներ,

Նախ, ուզում եմ շնորհավորել բոլորիս՝ նախորդ տարում մեր արձանագրած սպորտային ցուցանիշների առիթով: Այդ ցուցանիշները վստահություն են տալիս, որ այն քաղաքական որոշումները, որ մենք կայացրել ենք, առնվազն ճիշտ ընթացք ունեն: Հիշում եք, երբ որոշում էինք կայացրել, որ պետք է մարզիկներին, ովքեր առաջին հաջողություններն են ունենում, կամ հաջողության առաջին նախաշահներն են ցույց տալիս, պետք է իրենց հաջողության ճանապարհին ուղեկցենք: Այս առումով, հաճույքով եմ ուզում արձանագրել, որ այսօրվա դրությամբ Հայաստանի պետական բյուջեից երկու մարզիկ ստանում են ամիսը մեկ միլիոն դրամ եւ ավելի աջակցություն, 24 մարզիկ ստանում են 500 հազար դրամ եւ ավելի աջակցություն, 64 մարզիկ ստանում են 100-ից 500 հազար դրամ ամենամսյա աջակցություն: Սա շատ կարելու է, ինչու՞, որովհետեւ պիտի առավելագույնն անենք, որ մեր տաղանդավոր մարզիկները հնարավորություն ունենան կենտրոնանալ իրենց մարզական գործի վրա: Այս առումով, որպեսզի պատահիներն այս կետին հասնեն, շատ եական է, որ լինեն մարզական ենթակառուցվածքներ: Հաճույքով եմ արձանագրում, որ 2023 թվականի ընթացքում շահագործման ենք հանձնել 52 դպրոցական մարզադահլիճ, որոնք մեր մարզիկները նաեւ օգտագործում են մարզումների համար, ֆիզկուլտուրայի դասերի համար, եւ այդ 52 մարզադահլիճներից 24-ը կամ կառուցվել, կամ հիմնանորոգվել են առանձին վերջրած որպես մարզադահլիճ, եւս 28 դպրոցում ուղղակի դպրոցի ընդհանուր վերանորոգման, կամ կառուցման, կամ հիմնանորոգման շրջանակներում կառուցվել են նաեւ այս մարզադահլիճները: Ընդհանուր առմամբ, շատ կարելու է արձանագրել նաեւ այն դիմանկական, որ ունենք սպորտի ոլորտի ֆինանսավորման բնագավառում: 2018 թվականին Հայաստանում սպորտի ոլորտը տարեկան բյուջեից ֆինանսավորվում էր 2 մլրդ 144 մլն դրամ: 2023 թվականին սպորտի ոլորտի ֆինանսավորումը կազմել է 10 մլրդ 288 մլն դրամ: Այսինքն՝ 2018-ի համեմատ 8 մլրդ 144 մլն դրամով կամ 479 տոկոսով ավելի: Նաեւ ուրախությամբ եմ արձանագրում, որ այս տարի ավարտել ենք 7 մարզական օբյեկտներ, որոնք շահագործման են հանձնվել կառավարության, կամ երեւանի քաղաքապետարանի, կամ գործընկեր ֆեդերացիաների կողմից: Մասնավորապես, խորեն հովանավորում ցուցաբերել ենք մարզական մասնավոր դպրոցը, երբ համայնքի եւ մասնավորի համագործակցությամբ վերջերս բացվում էր տեղի ունեցավ, երեւանի բազմաֆունկցիոնալ սպորտ կենտրոնը, Կիլիկիայի հայտնի մարզադահլիճը: Առաջիկա 10-15 օրերին Ջրառատում շահագործման կհանձնվի Սիմոն Մարտիրոսյանի անվան

մարզադպրոցը: Այս տարի երեւանի քաղաքապետարանի կողմից 3 մարզադպրոց է շահագործման հանձնվել: Արաբկիրի մեծապայքարային մարզաձեւերի մարզադպրոցը, Շենգավիթի համալիր մարզադպրոցը, Շենգավիթի կոխ ազգային ըմբշմարտի մարզադպրոցը: Նաեւ 2024 թվականին ծրագրեր ունենք, եւ շինարարության տարբեր փուլերում կլինեն, մասնավորապես, երեւանում հեծանվային սպորտի, գեղարվեստական մարմնամարզության մարզադպրոցները, Շիրակում Արթուր Ալեքսանյանի անվան մարզական համալիրը, երեւանում Օլիմպիական հերթափոխի քուլեջի վերակառուցում տեղի կունենա, երեւանում կսկսենք Օլիմպիական հերթափոխի քուլեջի բոքսի եւ ձյուդոյի մարզադահլիճի նախագծման աշխատանքները, Ալազյազ համայնքի համար Ռոման եւ Մալխաս Անդրանիկի անվան մարզադպրոցի նախագծման աշխատանքները, Արթուր Արախանի անվան մարզադպրոցի աշխատանքները, խաղային մարզաձեւերի մարզադպրոցը երեւանում եւ Վայոց ձորում, Եղեգնաձորում եւ Բերդում մարզական կենտրոնների կառուցումը կձեռնարկենք, որը կլինի եւ ֆիթնես կենտրոն, եւ մարզադպրոց, եւ երեսփաների, եւ մեծահասակների համար: Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի հետ համատեղ նախատեսում ենք 4 ֆուտբոլային դպրոցների կամ ակադեմիաների ստեղծում Արտաշատում, երեւանի Դավթաշեն վարչական շրջանում, Իջեւանում, Մարտունիում: Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիան կիրականացնի նաեւ 40 մարզադաշտերի շինարարություն երեւանում, Կոտայքում, Արմավիրում եւ Սյունիքում: Ինչպես նաեւ դպրոցաշինության ծրագրի շրջանակներում կշարունակենք մեր աշխատանքները: Նաեւ նախատեսվում են Շենգավիթի մենայաքարային ձեւերի բարձրագույն վարպետության մարզադպրոցի հիմնանորոգման, վերակառուցման աշխատանքները, Աջափնյակի համալիր մարզադպրոցի, Նոր Նորքի Տորք Անգեղ մարզաձեւերի, խմբակների պարապմունքներ կազմակերպել: Իմ համեմարարական է, որ այդ ուղղությամբ գնանք եւ նաեւ մասնավոր հատվածին վարձակալության տանք այդ տարածքները: Ուրախ եմ, որ որոշակի հետաքրքրություն է առաջանում:

Մեծարժոյք պարոն նախագահ, Հարգելի՛ գործընկերներ, Սպորտի բնագավառում շատ ասելիքներ

ունենք, եւ դա լավ է: Իհարկե, համարում եմ, որ սպորտին պետք է վերաբերվենք որպես ռազմավարական ճյուղ եւ այդ ռազմավարությունը պետք երկու ուղղությամբ զարգանա: Ուղղություններից մեկը սպորտի մասնաշաղկապում է, որը մեր ռազմավարական նպատակներից մեկի հետ ուղիղ կապ ունի՝ առողջ ապրելակերպի քարոզչության սերմանումը Հայաստանի Հանրապետությունում: Եվ, իհարկե, մենք պետք է կարողանանք զարգացնել ոլորտն այնպես եւ այնքան, որ սպորտն ընկալենք որպես տնտեսության ճյուղ, որովհետեւ մեծ հաշվով սպորտը տնտեսության ճյուղ է եւ մենք բոլորս պետք է այդ ուղղությամբ տրամադրվենք: Այսքան մարզական օբյեկտները գրագետ կառավարման անհրաժեշտություն ունեն, հենց մարզական օբյեկտների գրագետ կառավարումն արդեն տնտեսական խնդիր է: Բոլոր դեպքերում Կառավարությունը կապիտալ ներդրումներ է անում, որպեսզի այդ մարզական օբյեկտները, ինչպես տնտեսագետները սիրում են ասել, ավելացված արժեք ստեղծեն: Որովհետեւ զուգահեռ ստեղծվում են հյուրանոցային համալիրներ, ժամանցի կենտրոններ եւ այլն: Եվ մեր ընկալումն այն չպետք է լինի, որ սուբսիդավորման պրոցեսը պետք է շարունակվի, այդ մարզական օբյեկտները պետք է տնտեսական ճիշտ հենքի եւ բանաձեւերի վրա դրվեն, որպեսզի դրանք էֆեկտիվ կառավարվեն: Ոչ թե արված ներդրումը ժամանակի մեջ մշակվի, այլ եղած ներդրումը նոր միջոցներով եւ ասպիտակ ֆիզկուլտուրայի եւ սպորտի բնականոն զարգացումը: Եվ իհարկե, այս ամենն անում ենք նաեւ մեր սիրելի մարզիկների հաջողություններից ոգեւորված եւ հույս ունենք նաեւ, որ Կառավարության այսպիսի մոտեցումները նրանց մի փոքր լրացուցիչ ուժ կտա, որպեսզի նրանք մրցակազմակերպում իրենց ավելի լավ զգան, ավելի վստահ զգան, վստահ լինելով, որ այն ինչ անում են, ոչ միայն իրենց թաղանթի, ոչ միայն իրենց մարզական միջավայրի, ոչ միայն իրենց թաղանթի եւ քաղաքի համար է եական եւ ռազմավարական, այլ Հայաստանի Հանրապետության ռազմավարական զարգացման համար: Որովհետեւ մեծ սպորտն ինչ-որ առումով նաեւ պետական ինստիտուտ է, որովհետեւ իհարկե հաջողության դեպքում մարզիկները փառաբանվում են եւ դա նորմալ է, բայց եթե անկեղծ լինենք, ավելի շատ փառաբանվում է երկիրը, պետությունն իր պետական ատրիբուտներով: Նաեւ սա է պատճառը, որը ուզում ենք սպորտը շարունակաբար զգա Հայաստանի Հանրապետության կառավարության աջակցությունը եւ սպորտի օրինակով ոգեւորվեն նաեւ պատանիներն առողջ ապրելակերպ որդեգրելու առումով: Կարելու է, որ նաեւ մեր կայացրած որոշումներն ենք ձեւափոխում: Օրինակ, երբ հիմնեցինք խնդրային հեծանվավազքի վարչապետի գավաթը, երկու տարի անցկացրել ենք այն եւ դժգոհ չենք այդ մրցաշարից, հետո նաեւ ժամանակի հովերը հաշվի առնելով, մտածեցինք, որ լավ կլինի

դպրոցականների շրջանում հեծանիվ վարելու մշակույթն ավելի մասսայական դարձնել: Որոշեցինք հանրապետության բոլոր դպրոցների տարբեր տարիքային խմբերի համար ձեռք բերել չորսական հեծանիվ եւ հեծանվավազքի վարչապետի գավաթի մրցաշարը դարձնել թիմային:

Հարգելի՛ մարզիկներ, Հարգելի՛ մարզիչներ,

Ուզում եմ շնորհակալություն հայտնել՝ ձեր գործադրած ջանքերի համար, մենք ձեզ շնորհակալ ենք եւ այն, ինչ անում ենք, չենք համարում, որ անում ենք բավարար: Հաստատ դուք ավելիին եք արժանի, բայց կարծում եմ, ինչ արվում է՝ վատ չէ եւ հույս ունեն, որ ներքուստ ձեզ պես մոտեցումները նաեւ ձեզ վստահություն են տալիս, թե ինչքան կարելու է դուք, ձեր գործը Հայաստանի Հանրապետության համար:»

ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ Կարեն Գիլոյանը, ամփոփելով մարզական տարին, նշել է, որ Հայաստանի Հանրապետության բոլոր տարիքային խմբերի մարզիկ-մարզուհիներն Աշխարհի եւ Եվրոպայի առաջնություններում, գավաթի խաղարկություններում, Ֆրանկոֆոնիայի եւ ԱՊՀ խաղերում 2023 թվականին, ընդհանուր առմամբ, նվաճել են ռեկորդային 445 մեդալ, այդ թվում 125 ոսկե, 127 արծաթե, 193 բրոնզե: Այս ցուցանիշը 2022 թվականի համեմատ ավելի է 44,9 տոկոսով: Նախորդ տարի մեդալների թիվը կազմել էր 307:

Այնուհետեւ վարչապետ Փաշինյանը պարգևները հանձնել է 2023 թ. հունահռոմեական ոճի ըմբշմարտի Եվրոպայի չեմպիոն, աշխարհի առաջնության արծաթե մեդալակիր Արթուր Ալեքսանյանին, 2023 թ. հունահռոմեական ոճի ըմբշմարտի Եվրոպայի չեմպիոն, աշխարհի առաջնության բրոնզե մեդալակիր Մալխաս Անդրանիկ, 2023 թ. ազատ ոճի ըմբշմարտի աշխարհի առաջնության բրոնզե մեդալակիր Արման Անդրեասյանին, 2023 թ. սպորտային մարմնամարզության ոճի ըմբշմարտի Եվրոպայի չեմպիոն, աշխարհի առաջնության արծաթե մեդալակիր Արթուր Դավթյանին, 2023 թ. ծանրամարտի Եվրոպայի եւ աշխարհի առաջնությունների արծաթե մեդալակիր Վարազդատ Լալայանին, 2023 թ. ազատ ոճի ըմբշմարտի Եվրոպայի չեմպիոն, աշխարհի առաջնության բրոնզե մեդալակիր Արսեն Հարությունյանին, 2023 թ. բռնցքամարտի աշխարհի առաջնության բրոնզե մեդալակիր Նարեկ Մանասյանին, 2023 թ. ծանրամարտի մեծահասակների Եվրոպայի առաջնության չեմպիոն, աշխարհի առաջնության բրոնզե մեդալակիր Գոռ Սահակյանին:

Հարգելի պատճառներով միջոցառմանը ներկա չեն գտնվել 2023 թ. ազատ ոճի ըմբշմարտի Եվրոպայի չեմպիոն, աշխարհի առաջնության բրոնզե մեդալակիր Վազգեն Թեւանյանը եւ 2023 թ. բռնցքամարտի աշխարհի առաջնության բրոնզե մեդալակիր Հովհաննես Բաչկովը: Մրցանակները կհանձնվեն ավելի ուշ:

Համակարգ

Դրսեկ (էքստեռն)

Պետական ավարտական քննությունների անցկացման ժամանակացույցը եւ աշխատակարգը

Ավարտական քննությունների օրերը

ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի հրամանով հաստատվել են պետական ավարտական քննությունների անցկացման ժամանակացույցը եւ աշխատակարգը:

Աշխատակարգով կարգավորվում է հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների 4-րդ դասարանում գիտելիքների ստուգման, 9-րդ դասարանում ավարտական քննությունների անցկացման գործընթացը, որը ներառում է քննությունների հայտագրումը, կազմակերպումը, անցկացումը, ստուգումը, գնահատումը, արդյունքների հրապարակումը եւ բողոքարկումը:

Ներկայում Տավուշի մարզի ուսումնական հաստատությունների բոլոր դասարաններում ուսուցումն իրականացվում է Հանրակրթության նոր պետական չափորոշի համաձայն, որը պահանջում է քննությունների կազմակերպման եւ անցկացման գործընթացի առանձնահատկությունների հստակեցում եւ համակարգված, միասնական մոտեցում գործընթացին:

Ըստ այդմ Տավուշի մարզի ուսումնական հաստատությունների 4-րդ դասարանում գիտելիքի ստուգումն չի իրականացվելու, իսկ 9-րդ դասարանում ավարտական եւ 12-րդ դասարանում պետական ավարտական քննություններն անցկացվելու են այլ ընթացակարգով: Հաստատվել են քննությունների անցկացման ձևեր (գրավոր կամ բանավոր), նոր չափորոշով ուսուցման դեպքում 9-րդ դասարանում նաեւ նախագծային աշխատանքի եւ էսսեի միջոցով որոշ քննությունների հանձնման մեխանիզմները:

Մինչեւ հանրակրթության պետական նոր չափորոշի ներդրումը 4-րդ դասարանում գիտելիքների ստուգումն անցկացվում է.

- «Մայրենի» առարկայից՝ գրավոր (թեստ):

- «Մաթեմատիկա» առարկայից՝ գրավոր (թեստ):

Բոլոր այն դպրոցներում, որտեղ կրթության առաջին աստիճանում ամբողջությամբ ներդրվել է հանրակրթության պետական նոր չափորոշիչը, 4-րդ դասարանի ավարտին 1-4-րդ դասարաններում սովորողի տարեկան քննությանը հիման վրա կրթության կառավարման տեղեկատվական համակարգում ինքնաշխատ եղանակով իրականացվում է ատեստավորում:

Մինչեւ հանրակրթության պետական նոր չափորոշիչի ներդրումը՝ 9-րդ դասարանում անցկացվում են ավարտական քննությունները՝ հետևյալ առարկաներից՝

Նաեւ «Ռուս գրականություն» առարկայից (բանավոր):

- Ազգային փոքրամասնությունների դասարանների սովորողները քննություն են հանձնում նաեւ իրենց մայրենի լեզվից եւ գրականությունից:

Նոր չափորոշիչի ներդրումից հետո 9-րդ դասարանում «Բնագիտություն» առարկաներից նախագծային աշխատանքը հանձնվում է քննաշրջանից մեկ ամիս առաջ եւ ստուգվում է ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի՝ 2023 թվականի N 22-Լ հրամանով հաստատված մեթոդ դպրոցների ներկայացուցիչներից ձեւավորված հանձնաժողովի կողմից:

Քննությունների անցկացման ժամանակահատվածը սահմանվել է կարգով:

12-րդ դասարանում անցկացվում են պետական ավարտական քննություններ՝ հետևյալ առարկաներից՝

- «Հայոց լեզու» (գրավոր), թեստ.

- «Մաթեմատիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

Նաեւ «Ռուս գրականություն» առարկայից (բանավոր):

- Ազգային փոքրամասնությունների դասարանների սովորողները քննություն են հանձնում նաեւ իրենց մայրենի լեզվից եւ գրականությունից:

Նոր չափորոշիչի ներդրումից հետո 9-րդ դասարանում «Բնագիտություն» առարկաներից նախագծային աշխատանքը հանձնվում է քննաշրջանից մեկ ամիս առաջ եւ ստուգվում է ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի՝ 2023 թվականի N 22-Լ հրամանով հաստատված մեթոդ դպրոցների ներկայացուցիչներից ձեւավորված հանձնաժողովի կողմից:

Քննությունների անցկացման ժամանակահատվածը սահմանվել է կարգով:

12-րդ դասարանում անցկացվում են պետական ավարտական քննություններ՝ հետևյալ առարկաներից՝

- «Հայոց լեզու» (գրավոր), թեստ.

- «Մաթեմատիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

Հաստատվել է համատեղ արտադրության կարգավիճակ տրամադրելու կարգը

ՀՀ կառավարության որոշմամբ՝ հաստատվել է համատեղ արտադրության կարգավիճակ տրամադրելու եւ դրա գործողությունը դադարեցնելու կարգը:

Որոշման ընդունման անհրաժեշտությունը պայմանավորված է «Կինեմատոգրաֆիայի մասին» ՀՀ օրենքի կիրառման ապահովման, օտարերկրյա ներդրումների համար բարենպաստ պայմանների ստեղծման եւ ոլորտում տնտեսական գործունեության ակտիվացման, հավելյալ եկամուտների գեներացման, համատեղ ֆիլմարտադրության զարգացման, ինչպես նաեւ միջազգային կինոնախագծերի ստեղծման պայմանների հաստատման եւ իրավակարգավորման հանգամանքներով:

ՀՀ կինեմատոգրաֆիայի ոլորտում համատեղ արտադրությունն իրականացվում է «Կինեմատոգրաֆիական համատեղ արտադրության մասին» եվրոպական կոնվենցիայի դրույթներին համապատասխան: Համարտադրող կողմերից յուրաքանչյուրն իր երկրում համատեղ իրականացվող կինոնախագծի համար պետք է ստանա համատեղ արտադրության կարգավիճակ փաստող հավաստագիր: Հավաստագրված համատեղ արտադրության կարգավիճակը նշանակում է պետական որոշակի ֆինանսավորման համար անհրաժեշտ ազգային կարգավիճակի ձեռքբերում եւ ազգային ֆիլմերի համար նախատեսված արտոնություններից օգտվելու հնարավորություն, այդ թվում՝ վարձուքային շուկայի ընդլայնում: Նշված կարգավիճակը դեռեւս չի գործում Հայաստանի Հանրապետությունում, սակայն ոլորտի բարեփոխման նպատակով այն սահմանվել է «Կինեմատոգրաֆիայի մասին» ՀՀ օրենքով եւ ներկայումս ենթակա է կիրառման: Միաժամանակ, այն ապահովում է համատեղ ֆիլմարտադրության շրջանակում կողմերի համահավասար կարգավիճակի իրավական կողմը: Օրինակ՝ Eurimages-ը, ի թիվս այլ փաստաթղթերի, պահանջում է, որ աջակցվող նախագծերն ունենան համատեղ արտադրության պաշտոնական կարգավիճակ:

Հիմնական արտադրող երկիրը նախ ամբողջությամբ հաստատում է համատեղ արտադրության կարգավիճակը, որին հաջորդում են ֆինանսավորման ավելի փոքր մասնաբաժին ունեցող երկրները: Հիմնական արտադրության երկիրը որոշվում է ֆինանսավորման մասնաբաժնով: Ըստ այդմ՝ համատեղ արտադրության կարգավիճակ տրամադրելու կարգով սահմանվել են միջազգային չափորոշիչներին համապատասխան իրավահարաբերություններ, որոնք կնպաստեն ազգային ֆիլմերի մրցունակության բարձրացմանը, պետական կառավարման մարմինների եւ մասնավոր հատվածի փոխշահավետ ու բախանցիկ համագործակցությանը, ինչպես նաեւ ազգային ֆիլմերի միջազգային տարածմանը:

Համատեղ արտադրության կարգավիճակը տրամադրում է այն դադարեցնում է մշակութային հիմնադրամը:

Նաեւ «Ռուս գրականություն» առարկայից (բանավոր):

- Ազգային փոքրամասնությունների դասարանների սովորողները քննություն են հանձնում նաեւ իրենց մայրենի լեզվից եւ գրականությունից:

Նոր չափորոշիչի ներդրումից հետո 9-րդ դասարանում «Բնագիտություն» առարկաներից նախագծային աշխատանքը հանձնվում է քննաշրջանից մեկ ամիս առաջ եւ ստուգվում է ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի՝ 2023 թվականի N 22-Լ հրամանով հաստատված մեթոդ դպրոցների ներկայացուցիչներից ձեւավորված հանձնաժողովի կողմից:

Քննությունների անցկացման ժամանակահատվածը սահմանվել է կարգով:

12-րդ դասարանում անցկացվում են պետական ավարտական քննություններ՝ հետևյալ առարկաներից՝

- «Հայոց լեզու» (գրավոր), թեստ.

- «Մաթեմատիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

- «Ֆիզիկա» (գրավոր), թեստ.

- «Քիմիա» (գրավոր), թեստ.

ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի հրամանով հաստատվել է 2024 թվականի 1-ին քննաշրջանի դրսեկության ձեւով (էքստեռն) ավարտական քննությունների կազմակերպման ու անցկացման աշխատակարգը եւ ժամանակացույցը:

Քննություններն անցկացվելու են **2024 թ փետրվարի 15-ից մինչեւ մարտի 15-ը** ներառյալ:

Հիմնական կրթության վկայական ստանալու համար դրսեկները 2024 թվականի 1-ին քննաշրջանի ընթացքում «Համաշխարհային պատմություն», «Հայաստանի աշխարհագրություն», «Աշխարհագրություն», «Ֆիզիկա», «Քիմիա», «Կենսաբանություն» առարկաների քննությունները հանձնում են գրավոր:

«Հայոց եկեղեցու պատմություն», «Հասարակագիտություն», «Ինֆորմատիկա», «ՆՇՊ եւ անվտանգ կենսագործունեություն», «Ռուսաց լեզու», «Ռուս գրականություն» (ռուսերենով ուսուցում ստացած դրսեկների համար), «Օտար լեզու» («Անգլերեն», «Ֆրանսերեն», «Գերմաներեն», այլ լեզուներ սովորողի ընտրությամբ), «Գրականություն» առարկաների քննությունները հանձնում են բանավոր: «Ֆիզիկա» առարկայից հանձնում են ստուգաթղթ (նորմատիվների հանձնում): Քննական հարցատուները կազմում են էքստեռն քննություններ ընդունող դպրոցի համապատասխան մեթոդական միավորումները՝ առնվազն 10 հարցատուս յուրաքանչյուր առարկայից, գնահատման 10 բալային համակարգով:

Միջնակարգ կրթության ատեստատ ստանալու համար դրսեկները 2024 թվականի 1-ին քննաշրջանի ընթացքում «Համաշխարհային պատմություն», «Ֆիզիկա», «Քիմիա», «Կենսաբանություն», «Աշխարհագրություն», «Օտար լեզու» («Անգլերեն», «Ֆրանսերեն», «Գերմաներեն», այլ լեզուներ սովորողի ընտրությամբ), «Ռուսաց լեզու» առարկաների քննությունները հանձնում են գրավոր:

Քննական թեստերը կազմում է ԳԹԿ-ն առնվազն 4 թեստ յուրաքանչյուր առարկայից՝ գնահատման 20 բալային համակարգով:

Հիմնական կրթության վկայականում եւ միջնակարգ կրթության ատեստատում ավարտական եւ պետական ավարտական քննական առարկաները գնահատվում են 20 բալային համակարգով, իսկ տարեկան գնահատականները նշանակվում են՝ 20 բալային համակարգից գնահատականները վերածելով 10 բալային համակարգի:

Բանավոր քննությունները գնահատվում են 10 բալային համակարգով եւ համարվում են տարեկան գնահատականներ:

Գնահատականները գրանցելիս գնահատման 20 բալային համ

Տարեվերջյան հազեցած ասուլիս

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարար Ժաննա Անդրեասյանը համոզեւ է եկել տարեվերջյան մանուկի ասուլիսով ամփոփելով 2023 թվականին նախարարության համակարգման ոլորտներում իրականացված աշխատանքները:

Ոլորտային ռազմավարությունների մշակում եւ հաստատում

ԿԳՄՍ նախարարն անցնող տարում իրականացված աշխատանքներից կարելու է հատկապես առանձին ոլորտների ռազմավարությունների հաստատումն ու հայեցակարգային աշխատանքները:

«Նախորդ տարվա վերջին, Ազգային ժողովը հաստատեց «ՀՀ կրթության մինչև 2030 թվականը զարգացման պետական ծրագիրը»: Այս տարի արդեն հաստատվեցին գործողությունների ծրագիրն ու այն կոնկրետ քայլերը, որոնց միջոցով իրականացվելու է կրթության ռազմավարությունը: Այս ուղղությամբ ամբողջ տարվա ընթացքում կատարվել է մեծ ծավալի աշխատանք», - ասել է Ժաննա Անդրեասյանը:

ԿԳՄՍ նախարարի տեղեկացմամբ՝ հաստատվել են նաեւ մշակույթի եւ սպորտի ոլորտների զարգացման ռազմավարությունները: Նրա խոսքով՝ այս ոլորտներում եւս սահմանվել են հստակ թիրախներ ու գործողությունների պլաններ, որոնց ուղղությամբ աշխատանքներ են տարվել դեռ մինչև ռազմավարությունների ընդունումը:

Մյուս կարևոր աշխատանքը, ըստ Ժաննա Անդրեասյանի, իրականացվել է «Ակադեմիական քաղաք» ծրագրի հայեցակարգի հաստատման շուրջ. տարվա ընթացքում ստեղծվել է նաեւ «Ակադեմիական քաղաք» հիմնադրամը:

Նախարարն առանձնացրել է նաեւ գիտության զարգացման ռազմավարության մշակումը, որը նախատեսվում է ամբողջացնել արդեն հաջորդ տարվա ընթացքում:

Օրենսդրական փոփոխություններ եւ լրամշակումներ

ԿԳՄՍ նախարարի տեղեկացմամբ՝ իրականացվել է նաեւ մեծ ծավալի օրենսդրական աշխատանք: Կրթության ոլորտում Ժաննա Անդրեասյանն առանձնացրել է հատկապես «Մասնագիտական կրթության եւ ուսուցման մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի հաստատումը Կառավարության կողմից. «Սա օրենսդրական տարբեր փոփոխությունների փաթեթ է եւ, անկասկած, հեղափոխական նշանակություն է ունենալու մասնագիտական կրթության եւ ուսուցման ոլորտի որակական փոփոխության տեսանկյունից՝ հատկապես աշխատանքի վրա հիմնված ուսուցումն ինստիտուցիոնալ մոտեցում դարձնելու եւ քոլեջներում կրթության որակը շեշտակիորեն բարձրացնելու ուղղությամբ: Միջին մասնագիտական կրթության համակարգում ներդրում ենք մասնագիտական զարգացման եւ վարձատրության բարձրացման մասին սկզբունքները, որոնք կիրառվում են հանրակրթության համակարգում: Եկելու տարվանից այս քաղաքականությունը կգործի. կարգերն արդեն ներկայացված են քննարկման»:

Օրենսդրական աշխատանքներից նախարարն առանձնացրել է նաեւ «Թանգարանների մասին» օրենքի նախագծի մշակումը: «Սա մի օրենսդրական նախաձեռնություն է, որը ոլորտում երբեք է չի եղել, եւ որի կարիքն ակնհայտորեն կար: Միջազգային գործընկերների մասնակցությամբ թանգարանների ոլորտը կարգավորող օրենքի նախագիծն արդեն պատրաստ է՝ հաստատվել է Կառավարության կողմից եւ արդեն իսկ Ազգային ժողովում է: Հույս ունենեմ եկող տարի այն կհաստատվի, ինչից հետո կքննարկվենք թանգարանների աշխատակիցների վարձատրության բարելավման»:

ման մոտեցումները, որը օրակարգային հարց է», - ասել է Ժաննա Անդրեասյանը՝ տեղեկացնելով, որ մանսօրինակ օրենսդրական փոփոխություններ են նախաձեռնվել նաեւ գրադարանների համար:

Նախարարի խոսքով՝ տարվա ընթացքում գրեթե բոլոր ոլորտային օրենքները լրամշակվել են, եւ առկա են բազմաթիվ բարելավումներ, որոնք էականորեն ազդել են կառավարման սկզբունքների վրա:

«Օրինակ՝ «Ֆիզիկական կուլտուրայի եւ սպորտի մասին» օրենքում արվել են լրամշակումներ եւ փոփոխություններ, որոնք մեր երկրի հակադոպինգային քաղաքականությունը համապատասխանեցրել են միջազգային չափորոշիչներին: Վարում ենք մեր երկրում խոշոր միջազգային մրցաշարեր անցկացնելու քաղաքականություն: Այդ ստանդարտներին համապատասխանությունը նման մրցաշարեր հյուրընկալելու կարելու համար նախապայման է», - ընդգծել է Ժաննա Անդրեասյանը:

Կառուցվածքային փոփոխություններ

ԿԳՄՍ նախարարը կարելու է նաեւ նախարարության ներսում իրականացված կառուցվածքային բարեփոխումները՝ ընդգծելով, որ 2023 թվականին այս ուղղությամբ եւս զգալի աշխատանքներ են արվել:

«Փոխել ենք վարչությունների առանձին գործառնություններ, պաշտոնների նկարագրերի համակարգը՝ դրանք դարձնելով ավելի համահունչ առկա խնդիրներին: Այս առումով կառանձնացնելից հիտության կոմիտեի վերակազմակերպումը Բարձրագույն կրթության եւ գիտության կոմիտեի, որին վերապահվել են նաեւ Բարձրագույն որակավորման կոմիտեի, ինչպես նաեւ նախարարության Բարձրագույն եւ հետազոտական մասնագիտական կրթության վարչության գործառնությունները: Այսպիսով՝ ունենք ամբողջական ինստիտուցիոնալ համակարգ բարձրագույն կրթության եւ գիտության ոլորտի բարեփոխումներն ու քաղաքականությունը սպասարկելու համար», - նշել է նախարարը:

Ակադեմիական քաղաքի հատակագիծը մշակվում է

Անդրադառնալով «Ակադեմիական քաղաք» նախագծին՝ Ժաննա Անդրեասյանը տեղեկացրել է, որ վերջինիս հատակագիծը պատրաստ կլինի եկող տարեկազմին:

«Պայմանագրերը կնքված են, եւ ներկայում մշակում ենք ակադեմիական քաղաքի գլխավոր հատակագիծը, որը պատրաստ կլինի 2024 թվականին: Բովանդակային աշխատանքներ են տարվում նաեւ բուհերի խոշորացման եւ գիտահետազոտական կազմակերպությունների միավորման ուղղությամբ: Մինչեւ փետրվարի 15-ն ընդունում ենք հայեցակարգային առաջարկներ», - ընդգծել է նախարարը:

Կատեղծվի Մշակույթի զարգացման հիմնադրամ

Ժաննա Անդրեասյանը կարելու է նաեւ Մշակույթի զարգացման հիմնադրամի ձեւավորումը, որը կգործի 2024 թվականի սկզբից: «Սա լինելու է մշակույթի ոլորտի հանրահռչակման, նաեւ թանգարանների միասնական կառավարման եւ ոլորտում բազմաթիվ այլ աշխատանքների իրականացման համար շատ կարելու կառույց: Արդեն իսկ քննարկվել ենք դրա հիմնական գործառնությունները եւ անելիքները: Մյուս տարվա սկզբից հիմնադրամը կգործի եւ էական փոփոխություն կբերի մշակույթի ոլորտի կառավարման հարցերում»:

Հատուկ ուշադրություն՝ ուսումնական գույքի որակին

ԿԳՄՍ նախարարը նաեւ խոսել է Կառավարության ծրագրից բխող ամենախոշոր միջոցառումների, այդ թվում՝ «300 դպրոց, 500 մանկապարտեզ» ծրագրի մասին: Նա նշել է, որ արդեն աշխատանքներն ավարտված են ավելի քան երեք տասնյակ դպրոցներում եւ 120 մանկապարտեզներում: Այժմ աշխատանքներ են ընթանում շուրջ 80 դպրոցներում: Նոր կառուցված բոլոր դպրոցներն ապահովվում են մոր գույքով, որին առանձնակի ուշադրություն է դարձվում՝ կարելու որ աղքատ ու ընտանիքները հնարավոր է արագորեն արձեցնեն:

Ժաննա Անդրեասյանն անդրադարձել է նաեւ կապիտալ ծախսերի կատարմանը: Նրա խոսքով՝ 2024 թվականի համար ԿԳՄՍ նախարարության բյուջեն կազմելու է 345 մլրդ դրամ. 2023թ. համեմատ՝ 38%-ով ավելի: Եվ այստեղ կապիտալ ծախսերի մասնաբաժինն էական է՝ ավելի քան 120 մլրդ դրամ:

Արցախից բռնի տեղահանված սովորողների կրթության եւ ուսուցիչների մասնագիտական շարունակության ապահովում

Նախարարի խոսքով՝ Լեռնային Ղարաբաղից մեր հայրենակիցների բռնի տեղահանման հետեւանքով առաջ են եկել մի շարք նոր խնդիրներ, որոնց իրատակ կարգավորման կարիք են ունեցել: Առաջին հերթին առկա է եղել դպրոցահասակ երեխաների կրթության շարունակականության ապահովման խնդիր:

«Ավելի քան 17 հազար երեխաներ սովորում են ՀՀ դպրոցներում, որոնց համար ապահովվում են անհրաժեշտ դասագրքեր եւ գրենական պիտույքներ: Բոլոր այն երեխաները, որոնք ունեն կրթության առանձնահատուկ պայմանների, հոգեբանների կարիք, մասնագիտական աջակցություն են ստանում: Հաջորդ ուղղությունը ուսանողների կրթության ապահովումն է, եւ շատ արագ՝ հոկտեմբերի 12-ին, Կառավարության որոշմամբ հաստատվեց կրթաբաշխի կարգը, որը հնարավորություն է տվել Լեռնային Ղարաբաղի բուհերում են քոլեջներում սովորող ուսանողներին իրենց կրթությունը շարունակել ՀՀ համապատասխան հաստատություններում եւ կրթաբաշխի միջոցով փոխհատուցել նաեւ նրանց ուսման

վարձը: Ավելի քան 1800 ուսանողներ իրենց կրթությունը շարունակում են ՀՀ բուհերում եւ ավելի քան 1000 ուսանողներ քոլեջներում եւ ուսումնարաններում», - ասել է Ժաննա Անդրեասյանը:

Նախարարն անդրադարձել է նաեւ ԼՂ այն ուսանողներին, որոնք սովորում էին ՀՀ հաստատություններում. «Նրանց ուսման վարձը վճարվում էր կամ ԼՂ իշխանությունների կողմից, կամ իրենց ընտանիքների, որոնք նույնպես բռնի տեղահանվել են, եւ ֆինանսական աջակցության այդ հնարավորություններն այլեւս չկա: Կառավարության վերջին միտումն ընդունված որոշումը վերաբերում էր այս խմբի ուսման վարձի փոխհատուցմանը. ծրագրի շահառու է դարձել ավելի քան 900 ուսանող: Արդեն իսկ իրապարակվել է հաստատությունների ցանկը, գումարները փոխանցված են բուհերին, քոլեջներին եւ ուսումնարաններին, որպեսզի այս ուսանողների ուսման վարձի համար փոխհատուցումներն արվեն: Այս աշխատանքները մենք շարունակելու ենք, որովհետեւ ընդունված որոշումը վերաբերում է 2023-2024 թթ. ուսումնական տարվա առաջին կիսամյակին: Հաջորդ տարվա փոխհատուցման համար եւս համապատասխան միջոցներ են նախատեսված բյուջեում»:

Ժաննա Անդրեասյանը կարելու է նաեւ մասնագիտական աշխատանքի շարունակության հնարավորությունը ԼՂ-ից բռնի տեղահանված ուսուցիչների համար:

«Շուրջ 400 ուսուցիչներ՝ ԼՂ-ից բռնի տեղահանված ուսուցիչների 1/3-ը, արդեն աշխատում է ՀՀ կրթական համակարգում: Նրանցից ավելի քան 200-ը գործուղվել են մարզեր, որոնց հասակագրվում է աշխատավարձի 30 %-ի չափով հավելավճար: Որոշ մարզերում (Սյունիքում, Վայոց ձորում, ինչպես նաեւ Տավուշի, Գեղարքունիքի մի շարք համայնքներում) բացի հավելավճարից՝ գործուղված ուսուցիչները ստանում են նաեւ ամսական 50.000 դրամ հավելավճար՝ ի լրումն իրենց վարձատրության: Հույս ունեն, որ մյուսներն էլ իրենց բնակության վայրերը վերջնական հասակեցնելուց հետո մասնագիտական աշխատանքը կշարունակեն դպրոցներում: Մենք սիրով պատրաստ ենք բոլորին ընդգրկել», - ընդգծել է նախարարը:

ԿԳՄՍ նախարար Ժաննա Անդրեասյանը նաեւ տեղեկացրել է, որ գործուղման նպատակով ուսուցիչները կարող են օգտվել <https://kadrer.emis.am/> հարթակից, որտեղ հասանելի են բոլոր թափուր տեղերը:

Տարեվերջյան հագեցած ասուլիս

սկիզբը՝ էջ 8

«Չայոց պատմություն 7» դասագրքի շուրջ ստեղծված իրավիճակի մասին

Պատասխանելով լրագրողների՝ Նոր դասագրքերին եւ, մասնավորապես, «Չայոց պատմություն 7» դասագրքի վերաբերյալ հարցին, ժամանակակից Անդրեասյանը նշել է, որ ԿԳՄՍ նախարարությունը զբաղվել է այդ խնդիրը դեռ մինչև հարցերի՝ հանրային տիրույթում բարձրաձայնումը:

«Եղել են մասնագետներ, որոնք գրավոր նախարարություն են ներկայացրել մասնագիտական դիտարկումներ, որի համար շնորհակալ են, քանի որ մասնագիտական կարծիքները մեզ համար շատ կարեւոր են: Նոր դասագրքերն այս տարի առաջին անգամ են մտել դպրոց եւ անցնում են փորձարկման փուլ: Մենք չենք ունեցել դասագրքերի ստեղծման արդյունավետ համակարգ եւ ավանդույթներ, ուստի բնական է, որ Նոր դասագրքերը շտկումների, լրամշակման անհրաժեշտություն կարող են ունենալ: Հեղինակային խմբերի առջև խնդիր է դրվել, մասնագիտական բոլոր դիտարկումները հաշվի առնելով, պատրաստել ներդիրներ, որոնք արդեն երկրորդ կիսամյակում պետք է տրամադրվեն դպրոցներին՝ դասագրքերին զուգահեռ կիրառելու համար»,- ասել է նախարարը:

Նրա խոսքով՝ այս ուսումնական տարում 30 Նոր դասագիրք է մտել դպրոց, եւ դրանց բոլորի վերաբերյալ ուսումնասիրություններ են արվում, որպեսզի խնդիրները բացահայտվեն, եւ, ըստ անհրաժեշտության, շտկումներ կատարվեն: Նախարարը տեղեկացրել է, որ կոնկրետ «Չայոց պատմություն» առարկայի 7-րդ դասարանի դասագրքի շուրջ իրավիճակի քննարկման նպատակով տեղի է ունեցել հանդիպում, որին ներկա են եղել հանրային կամ ոչ հանրային ձեռնարկով մասնագիտական դիտարկում ներկայացրած գիտնականները, ինչպես նաեւ հեղինակն ու գրքի հրատարակչությունն իրականացրած կազմակերպության տնօրենը: Նախարարությունն հանդիպման գալուց առաջ մասնագետները ԵՊՀ-ում ունեցել են քննարկում, որի ընթացքում ներկայացված դիտարկումների հիմնական մասը հեղինակն ընդունել է, ինչը, ըստ նախարարի, շատ կարեւոր է: Քննարկման ժամանակ պայմանավորվածություն է ձեռքբերվել, որ մասնագետների բոլոր դիտարկումները, դիտողություններն ու առաջարկներն ուսումնասիրվելու են:

«Չինաստանում ենք հեղինակների կողմից ամբողջական անդրադարձի, այսինքն լինելու է մի այդուհանդերձ, որտեղ ներառվելու են դասագրքի վերաբերյալ հնչած բոլոր դիտարկումները, հեղինակի արձագանքը դրանց՝ ընդունել է կամ ոչ, եւ հիմնավորումը՝ ինչո՞ւ է ընդունելու եւ ինչո՞ւ չի ընդունել: Ընդ որում հիմնավորումները պետք է լինեն մասնագիտական առումով փաստարկված: Մենք պայմանավորվել ենք, որ այդ ամփոփաթեթերը հասանելի կլինեն բոլորին՝ հավաստիանալու, թե հեղինակն ինչպես է արձագանքել այս կամ այն դիտարկմանը: Նախարարությունն այդ փաստաթուղթը կուղարկի երրորդ անկախ փորձագիտական կարծիքի, որպեսզի ունենանք մասնագիտական վերջնական եզրակացություն: Ենթացիկները երբեք չենք խանգարում են, որպեսզի տեսնենք իրական աշխատանքային գործընթացը. կան Նոր դասագրքեր, որոնք, ըստ էության, անցնում են փորձարկում, ի հայտ է գալիս փոփոխությունների կարիք, որը նորմալ աշխատանքային գործընթաց է»,- նշել է ԿԳՄՍ նախարար ժամանակ Անդրեասյանը:

Լրագրողների հետ հարցուպատասխանի ժամանակ նախարարն անդրադարձել է նաեւ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի դիրքորոշմանը՝ «Չայոց պատմություն 7» դասագրքի վերաբերյալ ընդգծելով, որ նա-

խարարությունը հարգում է եկեղեցու դիրքորոշումը: «Կրթության կազմակերպում է պետությունը՝ հաշվի առնելով մասնագիտական կարծիքները եւ առաջնորդվելով կրթությունը կազմակերպելու մանկավարժական արդյունավետ մոտեցմամբ»:

Ժամանակ Անդրեասյանի տեղեկացմամբ՝ նախօրեին Մայր Աթոռի կողմից նախարարությունը ստացել է մամուլ, որը, ինչպես մյուս բոլոր մասնագիտական դիտարկումները, կներառվի անկախ փորձագիտական գնահատման ուղարկվող փաստաթղթում:

«Չայոց պատմություն» առարկայի՝ չափորոշիչներին համապատասխան դասավանդման մոտեցումներն ուղղելու կապված են մեր պետության շահերի, հայրենասեր քաղաքացու դաստիարակության սկզբունքների հետ, եւ այդպիսին է ամբողջ հանրակրթության պետական չափորոշիչը»,- ասել է ժամանակ Անդրեասյանը:

Նոր դասագրքերի մրցույթների մասին

Նոր դասագրքերի հրատարակման վերաբերյալ նախարարը նշել է, որ այդ նպատակով տրվել է շուրջ 8 ամիս ժամանակ. մրցույթներն արդեն հայտարարվել են, եւ հայտերը բացվելու են 2024 թ. ապրիլին: Այդ ընթացքում հեղինակային խմբերը հնարավորություն ունեն ներկայացնելու 3-րդ, 6-րդ, 8-րդ, 10-րդ եւ 11-րդ դասարանների դասագրքերի համար հայտեր: Մրցույթներ են հայտարարվել նաեւ 2-րդ, 5-րդ եւ 7-րդ դասարանների այն առարկաների դասագրքերի համար, որոնք չեն ստեղծվել նախորդ ուսումնական տարում՝ հայտեր չլինելու կամ համապատասխան փորձագիտական երաշխավորություն չստանալու պատճառով:

Հանրակրթության ոլորտի բարեփոխումների անկախ գնահատականի մասին

Պատասխանելով հարցին, թե ինչպիսի որակական արդյունքներ են ապահովել կրթության բարեփոխումները, ժամանակ Անդրեասյանը տեղեկացրել է, որ նախարարությունը միջազգային գործընկերներից ստացել է Հանրակրթության պետական չափորոշիչ փորձարկման անկախ գնահատում, որն առաջիկայում կիրառվելու է:

«Շուտով ունենալու ենք նաեւ հանրային միջոցառում, որտեղ այդ գնահատումն իրականացրած մեր գործընկերը՝ Համաշխարհային բանկը, ներկայացնելու է հետազոտության արդյունքները: Դրանք փաստում են, որ Տավուշի մարզում, որտեղ ամբողջությամբ փորձարկվել է չափորոշիչը, ունենք որակական արդյունք: Կրթության որակի կարեւոր ցուցանիշը հետեյալն է՝ քանի տարի է սովորում երեխան, եւ այդքան տարի սովորելուց հետո իր ունեցած կրթական արդյունքը քանի տարվա արդյունքի հետ է համարելի»,- ասել է ժամանակ Անդրեասյանը:

Նախարարի խոսքով՝ 2015 թվականին արված նմանօրինակ հետազոտությունները ցույց են տվել, որ մեր երկրում 12 տարի դպրոց հաճախող երեխան 8,3 տարվա կրթական արդյունք ունի, որը կրթական համակարգի ամենակարեւոր եւ լուրջ խնդիրն է: «Այդ ժամանակը մենք վերցնում ենք մեր երեխաների կյանքից եւ վատնում անիմաստ: Գնենք սա է մեզ ստիպել գնալ այս փոփոխություններին»,- նշել է ժամանակ Անդրեասյանը՝ ընդգծելով, որ Նոր չափորոշիչներից կրթական իրական արդյունքի եւ դպրոցում անցկացված տարիների տարբերությունն էականորեն կրճատում է:

Լեռնային Ղարաբաղի մշակութային ժառանգության պահպանության մասին

Ժամանակ Անդրեասյանի խոսքով՝ ԿԳՄՍ նախարարությունն ինտենսիվ աշխատում է

նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի մշակութային ժառանգության պահպանության հարցի շուրջ:

«ԱԿԸ գործընկերների հետ մի ամբողջ գործողությունների պլան ունենք, թե ինչպես ենք իրականացնելու ԼՂ տարածքում մնացած մշակութային ժառանգության պահպանության հարցը»,- նշել է նա:

Նախարարը հայտնել է, որ ԼՂ տարածքում մնացած նյութական եւ ոչ նյութական մշակութային արժեք ունեցող ժառանգությունը գույքագրվել է, եւ ամբողջացվել է տվյալների բազան: «Գույքագրում ենք նաեւ վանդակիզմի դեպքերը եւ դրանք միտեւիլ փոխանցում բոլոր հնարավոր միջազգային գործընկերներին: Էլեկտրոնային շտեմարաններ, կայքեր են ստեղծվում, նախատեսվում են ցուցահանդեսներ, համաժողովներ եւ Հայաստանում, եւ՝ արտերկրի տարբեր հարթակներում»,- ասել է ԿԳՄՍ նախարարը:

«Գոյ» թատրոնի մասին

Ժամանակ Անդրեասյանն անդրադարձել է նաեւ «Գոյ» թատրոնի վերաբերյալ հարցին՝ ընդգծելով, որ այն կգործի Գաբրիել Սունդուկյանի անվան ազգային ակադեմիական թատրոնի կազմում՝ որպես առանձին ստեղծագործական միավոր: Նախարարը նաեւ պարզաբանել է, որ նախօրեին թատրոնի անձնակազմը հանդիպել է ոլորտը համակարգող փոխնախարարի հետ: Ստեղծագործական անձնակազմը շարունակելու է գործունեությունը Սունդուկյանի անվան թատրոնում՝ ներկայացումներն ու խաղացանկն իրականացնելով ակադեմիական բեմում՝ ունենալով ստեղծագործական ազատություն եւ պահպանելով ոճային առանձնահատկությունը:

Ռուսերենով ուսուցմամբ դասարանների դասագրքերի մասին

ԿԳՄՍ նախարարը, պատասխանելով լրագրողների հարցերին, տեղեկացրել է՝ ՀՀ հանրակրթական դպրոցների՝ ռուսերենով ուսուցմամբ դասարանների դասագրքերի փորձաքննությունն ավարտվել է, եւ գրքերը բաշխվել են դպրոցներին:

«Փորձաքննությունն ունի շատ պարզ նպատակ. դպրոց մուտք գործող ցանկացած նյութ պետք է փորձաքննված լինի, եւ դա ստանդարտ ընթացակարգ է: Հաշվի առնելով, որ այս տարվանից Նոր չափորոշիչը ներդրում ենք ՀՀ դպրոցներում, այն դասագրքերը, որոնք ուղարկված էին ՌԴ-ից, բնականաբար, պետք է անցնեին փորձաքննություն հասկանալու, թե որքանով են համապատասխանում մեր հանրակրթության չափորոշիչին»,- ասել է ժամանակ Անդրեասյանը:

Նախարարի խոսքով՝ ռուսական կողմին առաջարկվել է ռուսերենով ուսուցմամբ դասարաններում դասագրքերի տրամադրումն այսուհետ ապահովել ՀՀ դպրոցներում կիրառվող, ՀՀ կրթական չափորոշիչներին համապատասխանող դասագրքերի՝ ռուսերենով տարբերակների տրամադրմամբ:

«Համապատասխան աշխատանքային խմբերը պետք է աշխատեն այդ ուղղությամբ, որպեսզի այսպիսի հարցեր հետագայում չառաջանան»,- եզրափակել է ժամանակ Անդրեասյանը:

Գիտական հոդվածների տպագրության մասին

Նախարար ժամանակ Անդրեասյանը նշել է, որ գիտական հոդվածների քանակ կի նվազումը պայմանավորված է դրանց որակի բարելավմամբ:

«Գիտական ամսագրերի ցանկը եւս լրամշակվել է կրճատվել է, որովհետեւ կան որոշակի միջազգային չափանիշներ, որոնց համապատասխանության հարցում

պետք է հետեւողական լինենք՝ մրցունակ գիտական ամսագրեր ունենալու համար»,- ասել է նախարարը:

Ըստ ժամանակ Անդրեասյանի՝ գիտական կարգերի ատեստավորման նոր կարգի հիմքում դրված է գիտական հոդվածների թիվը, այդ թվում՝ միջազգային գիտական պարբերականներում: Այս մոտեցումը խթանելու է գիտաշխատողների կողմից հոդվածների տպագրումն ու բարձրացնելու է ակտիվ գիտական գործունեությամբ զբաղվելու մոտեցումը: Ատեստավորման նոր կարգում հաշվի է առնվելու նաեւ գիտաշխատողների՝ կրթական գործընթացում ներգրավվածությունը՝ խրախուսելով բուհերի եւ գիտական հետազոտության կապը:

Հայաստանում կանցկացվի ԱՊՀ երկրների մանկավարժների համագումարը

Հաջորդ տարվա կարեւոր անելիքներից նախարարն առանձնացրել է «Մասնագիտական կրթության եւ ուսուցման» Նոր օրենքի ընդունումը, որի շուրջ նախատեսվում են նաեւ հանրային լուսամբեր:

Հանրակրթության ոլորտում, ըստ նախարարի, կարեւոր է կառավարման նոր մոդելի տեղայնացումը, ըստ որի՝ առանձնացված են տնօրենի եւ վարչատնտեսական մասի համակարգողի գործառնությունները: «Բովանդակային խնդիրների պատասխանատուն դպրոցի տնօրենն է, իսկ վարչատնտեսական մասի համակարգողը պատասխանատու է ֆինանսատնտեսական գործառնությունների համար»:

Ժամանակ Անդրեասյանի փոխանցմամբ՝ հաջորդ տարի Հայաստանում անցկացվելու է ԱՊՀ երկրների մանկավարժների համագումարը: Երկու տարին մեկ անցկացվող համաժողովին կմասնակցեն տարբեր երկրների կրթական ոլորտի ներկայացուցիչներ, կկազմակերպվի կրթական փառատոն:

Ակադեմիական քաղաքի տեղակայման մասին

Պատասխանելով լրագրողի այն հարցին, թե որտեղ է նախատեսվում կառուցել ակադեմիական քաղաքը, նախարարը հստակեցրել է, որ այն կառուցվելու է Երեւանի եւ 3 մարզերի՝ Արմավիրի, Արագածոտնի եւ Կոտայքի, սահմանագծին: Արձագանքելով դիտարկմանը, թե ինչու է ակադեմիական քաղաքը Աշտարակից տեղափոխվել Երեւան, նախարարը նշել է:

«Այստեղ, ուղղակի, պարզ թյուրըմբռնում մա. ակադեմիական քաղաքը կառուցման կասիս խոսելիս նշվել է տեղադրության ամենամոտ հատվածը եւ ըստ այդմ երեւանի 17-րդ թաղամասին կից տարածքը: Աշտարակի այն տարածքը, որի շուրջ ի սկզբանե ընթացել են քննարկումները, մի քանի անգամ փոքր էր եւ չէր համապատասխանում հայեցակարգին: Հետագա քննարկումների արդյունքում, հաշվի առնելով ակադեմիական քաղաքում տեղակայվող բուհերի թիվն ու բավականին մեծ ենթակառուցվածքները՝ Ազգային ստադիոն, սպորտային ենթակառուցվածքներ, ժամանակակից համերգասրահ եւ այլն, պարզ դարձավ, որ այն շատ ավելի մեծ տարածքի առկայություն էր ենթադրում: Այս նկատառումով էլ ընտրվել է 17-րդ թաղամասին հարակից 630 հա տարածքը, որը հիմնականում պետական եւ համայնքային սեփականություն է»,- ասել է ժամանակ Անդրեասյանը:

Նախարարի խոսքով՝ ակադեմիական քաղաքը նպատակ ունի զարգացնել նաեւ մարզերի ենթակառուցվածքները, ինչից կնպաստի դրա՝ Զյուսիս-Հարավ մայրուղու հարակից հատվածում տեղակայումը:

Աստիխի ընթացքում ՋԼՍ ներկայացուցիչները տարատեսակ հարցեր են ուղղել ԿԳՄՍ նախարարին, որոնց նա պատասխանել է սիրով եւ հանգամանակից:

Կառավարության նիստում

Մինչև 2026 թվականը կառուցվող, հիմնանորոգվող կամ վերակառուցվող 300 դպրոցների ցանկն ավելացել է եւս 12-ով

ՀՀ կառավարության նիստում «Մինչև 2026 թվականը կառուցվող, հիմնանորոգվող կամ վերակառուցվող 300 դպրոցների» ծրագրում ընդգրկված դպրոցների ցանկը հաստատելու եւ ցանկում ընդգրկված դպրոցների համար սահմանված շինարարական աշխատանքների կառուցման, վերակառուցման կամ հիմնանորոգման համար միջամտության աստիճանի ընտրության չափորոշիչները սահմանելու մասին» որոշման մեջ կատարվել են փոփոխություններ եւ լրացումներ:

12-ով կառուցման եւ վերակառուցման միջամտության աստիճաններով: Դրանք են Երեւանի թիվ 124 հիմնական դպրոց (Մախկին «Երեւանի թիվ 201 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ-ի տեղակայման վայրում), Երեւանի թիվ 64 հիմնական դպրոց, Երեւանի Գ.Գուրզանյանի անվան թիվ 163 հիմնական դպրոց, Երեւանի թիվ 157 հիմնական դպրոց, Երեւանի Ա. Խանգադյանի անվան թիվ 184 ավագ դպրոց, Երեւանի Ա. Երզնկյանի անվան թիվ 118 ավագ դպրոց, Երեւանի Ա. Սարյանի անվան թիվ 86 հիմնական դպրոց, Երեւանի Բաֆթու անվան թիվ 36 հիմնական դպրոց, Երեւանի Ա. Շահնուրայանի անվան թիվ 85 հիմնական դպրոց, Երեւանի Վ. Դավթյանի անվան թիվ 37 հիմնական

դպրոց, Երեւանի Վ. Վարդեանյանի անվան թիվ 173 եւ 31 հիմնական դպրոցներ, Վանաձորի Մ. Մաշտոցի անվան թիվ 15 հիմնական դպրոց: Որոշմամբ փոփոխության են ենթարկվել նաեւ Կոտայքի մարզի Զովունի, Պռոշյան եւ Արամուս բնակավայրերի կառուցվող դպրոցներին առնչվող տեղեկությունները: Մասնավորապես Կոտայքի մարզի Զովունի եւ Պռոշյան բնակավայրերում, բնակչության թվով պայմանավորված, նոր միջնակարգ դպրոցներ կառուցելու անհրաժեշտություն է առաջացել միաժամանակ գործող դպրոցները պահպանելու միտումով: Նշված հանգամանքը նաեւ կլուծի գործող դպրոցներից երեխաների տեղափոխության հարցերը այն դեպքում, եթե որոշվեր հին դպրոցները վերակառուցել:

Շառայության իրականացման լիցենզավորման եւ լիցենզիայի ձեւերը հաստատելու մասին կարգու: Որոշման ընդունման նպատակն է լիցենզավորման կարգերում նախադպրոցական հաստատությունների համար ուսումնական տարածքի հասարակական նպատակային նշանակության պահանջը հետաձգել մինչև 2024 թվականի սեպտեմբերի 30-ը՝ անխույզ ընդունելով իրականացնելու լիցենզավորման գործընթացը եւ միաժամանակ ապահովելու ուսումնական տարածքների մատվ այլ նորմատիվների կատարումը:

Միաժամանակ, որոշմամբ Կոտայքի մարզի Արամուս բնակավայրի նոր կառուցվող դպրոցի հզորությունը 500-ի փոխարեն սահմանվել է 800՝ բնակչության թվով պայմանավորված: Որոշման արդյունքում մինչև 2026 թվականը կառուցվող, հիմնանորոգվող կամ վերակառուցվող 300 դպրոցներում ենթակառուցվածքների, շենքային պայմանների բարելավման միջոցով ուսումնական գործընթացի կազմակերպումն ավելի դյուրին կդառնա՝ նպաստելով ուսումնական հաստատություններում կրթության որակի բարձրացմանը: Կառավարության մեկ այլ որոշմամբ փոփոխություն է կատարվել նաեւ ՀՀ-ում կրթական ծրագրերի եւ նախադպրոցական

Հիշեցնենք՝ ՀՀ-ում գործող կազմակերպությունները՝ հիմնականում զարգացման կենտրոնների անվան տակ (ավելի քան 300), որոնք իրականացնում են նախադպրոցական տարբեր կրթական ծրագրեր (այդ թվում՝ այլընտրանքային) եւ նախադպրոցական ծառայություններ, ինչպես նաեւ հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունները պետք է լիցենզավորվեն: Լիցենզավորվելով եւ գործելով լիազոր մարմնի վերահսկողության ներքո՝ կենտրոնները կապահովեն երեխաների առողջության եւ անվտանգության նվազագույն պահանջները (հիգիենիկ եւ սանիտար-համաճարակային, հակահորդեխուն անվտանգություն եւ այլն) եւ կրթության բովանդակությամբ մերկայացվող վերջնադրույթները, որոնք երեխաներին նախապատրաստում են դպրոցին:

Հեղինակ՝ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍԱՆ

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ ՀՀ Երևանի մարզի «Թավշուտի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ի դասավանդող (19 դասաստան), Հայոց եկեղեցու պատմության (3 դասաստան) ուսուցչի թափուր տեղերի համար: Մրցույթն անցկացվում է երկու փուլով՝ թեստավորման եւ հարցազրույցի: Թեստավորման փուլն անցկացվում է՝ ըստ ՀՀ ԿԳՄՍՆ մշակված հարցաշարի: Հարցազրույցի փուլի հարցաշարը կազմում է հաստատությունը եւ յուրաքանչյուր մասնակցի հետ հարցազրույցն անցկացնում առանձին: Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝ - դիմում (Ձեւ 1), մեկ լուսանկար 3x4 չափի, - բարձրագույն կրթությունը հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ), - անձը հաստատող փաստաթուղթ, - «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք աշխատավայրից եւ աշխատանքային գրքույկի պատճենը (առկայության դեպքում), - ինքնակենսագրություն (Ձեւ 5), - այլ պետությունների քաղաքացիներ՝ ՀՀ-ում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ, - ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները՝ նաեւ զինվորական գրքույկ, - հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական կոչումը հավաստող փաստաթղթեր (առկայության դեպքում), - որակավորման տարակարգ ունենալու դեպքում հավաստող փաստաթուղթ: Տնօրենի կողմից նշանակված պատասխանատու անձը փաստաթղթերի բնօրինակները համեմատում է պատճենների հետ եւ բնօրինակները վերադարձնում: Եթե ներկայացված փաստաթղթերի ցանկն ամբողջական չէ կամ առկա են թերություններ, մասնակիցը կարող է մինչև փաստաթղթերի ընդունման ժամկետի ավարտը վերացնել եւ համալրել դրանք: Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչև փետրվարի 1-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 16:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից: Մրցույթը տեղի կունենա փետրվարի 5-ին՝ ժամը 13:00-ին, ՀՀ Երևանի մարզի Թավշուտի միջնակարգ դպրոցում, հասցեն՝ Աշոցք համայնք, բնակավայր Թավշուտ, փ. 2, շ. 2: Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (093) 94-59-45 հեռախոսահամարով:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ ՀՀ Երևանի մարզի «Կառնուտի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ի գինդելի (5 դասաստան), տեխնոլոգիայի (4 դասաստան), քիմիայի (10 դասաստան) ուսուցչի թափուր տեղերի համար: Մրցույթն անցկացվում է երկու փուլով՝ թեստավորման եւ հարցազրույցի: Թեստավորման փուլն անցկացվում է՝ ըստ ՀՀ ԿԳՄՍՆ մշակված հարցաշարի: Հարցազրույցի փուլի հարցաշարը կազմում է հաստատությունը եւ յուրաքանչյուր մասնակցի հետ հարցազրույցն անցկացնում առանձին: Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝ - դիմում (Ձեւ 1), մեկ լուսանկար 3x4 չափի, - բարձրագույն կրթությունը հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ), - անձը հաստատող փաստաթուղթ, - «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք աշխատավայրից եւ աշխատանքային գրքույկի պատճենը (առկայության դեպքում), - ինքնակենսագրություն (Ձեւ 5), - այլ պետությունների քաղաքացիները՝ ՀՀ-ում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ, - ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները՝ նաեւ զինվորական գրքույկ, - հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական կոչումը հավաստող փաստաթղթեր (առկայության դեպքում), - որակավորման տարակարգ ունենալու դեպքում հավաստող փաստաթուղթ: Տնօրենի կողմից նշանակված պատասխանատու անձը փաստաթղթերի բնօրինակները համեմատում է պատճենների հետ եւ բնօրինակները վերադարձնում: Եթե ներկայացված փաստաթղթերի ցանկն ամբողջական չէ կամ առկա են թերություններ, մասնակիցը կարող է մինչև փաստաթղթերի ընդունման ժամկետի ավարտը վերացնել եւ համալրել դրանք: Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչև փետրվարի 7-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից: Մրցույթը տեղի կունենա փետրվարի 9-ին՝ ժամը 12:00-ին, ՀՀ Երևանի մարզի Կառնուտի միջնակարգ դպրոցում, հասցեն՝ Կ. Կառնուտ, Կամոյի խճուղի 12: Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (093) 85-84-35 հեռախոսահամարով:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ ՀՀ Տավուշի մարզի «Գանձաքարի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ի երաժշտության (7 դասաստան), կերպարվեստի (7 դասաստան) ուսուցչի թափուր տեղերի համար: Մրցույթն անցկացվում է երկու փուլով՝ թեստավորման եւ հարցազրույցի: Թեստավորման փուլն անցկացվում է՝ ըստ ՀՀ ԿԳՄՍՆ մշակված հարցաշարի: Հարցազրույցի փուլի հարցաշարը կազմում է հաստատությունը եւ յուրաքանչյուր մասնակցի հետ հարցազրույցն անցկացնում առանձին: Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝ - դիմում (Ձեւ 1), մեկ լուսանկար 3x4 չափի, - բարձրագույն կրթությունը հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ), - անձը հաստատող փաստաթուղթ, - «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք աշխատավայրից եւ աշխատանքային գրքույկի պատճենը (առկայության դեպքում), - ինքնակենսագրություն (Ձեւ 5), - այլ պետությունների քաղաքացիները՝ ՀՀ-ում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ, - ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները՝ նաեւ զինվորական գրքույկ, - հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական կոչումը հավաստող փաստաթղթեր (առկայության դեպքում), - որակավորման տարակարգ ունենալու դեպքում հավաստող փաստաթուղթ: Տնօրենի կողմից նշանակված պատասխանատու անձը փաստաթղթերի բնօրինակները համեմատում է պատճենների հետ եւ բնօրինակները վերադարձնում: Եթե ներկայացված փաստաթղթերի ցանկն ամբողջական չէ կամ առկա են թերություններ, մասնակիցը կարող է մինչև փաստաթղթերի ընդունման ժամկետի ավարտը վերացնել եւ համալրել դրանք: Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչև փետրվարի 12-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից: Մրցույթը տեղի կունենա փետրվարի 15-ին՝ ժամը 12:00-ին, ՀՀ Տավուշի մարզի Գանձաքարի միջնակարգ դպրոցում, հասցեն՝ Գ. Գանձաքար, փ. 28, շ. 4: Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (094) 20-57-07, (093) 99-84-14 հեռախոսահամարներով:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ ՀՀ Արարատի մարզի «Բարձրաշենի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ի անգլերենի (23 դասաստան), ԱԶՊ-ի (5 դասաստան), ռուսաց լեզվի (18 դասաստան), կերպարվեստի (8 դասաստան), երաժշտության (8 դասաստան) ուսուցչի թափուր տեղերի համար: Մրցույթն անցկացվում է երկու փուլով՝ թեստավորման եւ հարցազրույցի: Թեստավորման փուլն անցկացվում է՝ ըստ ՀՀ ԿԳՄՍՆ մշակված հարցաշարի: Հարցազրույցի փուլի հարցաշարը կազմում է հաստատությունը եւ յուրաքանչյուր մասնակցի հետ հարցազրույցն անցկացնում առանձին: Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝ - դիմում (Ձեւ 1), մեկ լուսանկար 3x4 չափի, - բարձրագույն կրթությունը հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ), - անձը հաստատող փաստաթուղթ, - «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք աշխատավայրից եւ աշխատանքային գրքույկի պատճենը (առկայության դեպքում), - ինքնակենսագրություն (Ձեւ 5), - այլ պետությունների քաղաքացիները՝ ՀՀ-ում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ, - ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները՝ նաեւ զինվորական գրքույկ, - հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական կոչումը հավաստող փաստաթղթեր (առկայության դեպքում), - որակավորման տարակարգ ունենալու դեպքում հավաստող փաստաթուղթ: Տնօրենի կողմից նշանակված պատասխանատու անձը փաստաթղթերի բնօրինակները համեմատում է պատճենների հետ եւ բնօրինակները վերադարձնում: Եթե ներկայացված փաստաթղթերի ցանկն ամբողջական չէ կամ առկա են թերություններ, մասնակիցը կարող է մինչև փաստաթղթերի ընդունման ժամկետի ավարտը վերացնել եւ համալրել դրանք: Փաստաթղթերն ընդունվում են հունվարի 24-ից մինչև փետրվարի 6-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից: Մրցույթը տեղի կունենա փետրվարի 8-ին՝ ժամը 15:00-ին, ՀՀ Արարատի մարզի Բարձրաշենի միջնակարգ դպրոցում, հասցեն՝ Գ. Բարձրաշեն, Մաշտոցի փ. 113: Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (077) 85-35-06 հեռախոսահամարով:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ ՀՀ Երևանի մարզի «Նախապետականի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ի դասավանդող (9 դասաստան), տեխնոլոգիայի (3 դասաստան), «Իմ հայրենիք» առարկայի (2 դասաստան), ինֆորմատիկայի եւ ԹԳԳԻ-ի (7,5 դասաստան), մաթեմատիկայի (10 դասաստան), կերպարվեստի (2 դասաստան), երաժշտության (2 դասաստան) ուսուցչի թափուր տեղերի համար: Մրցույթն անցկացվում է երկու փուլով՝ թեստավորման եւ հարցազրույցի: Թեստավորման փուլն անցկացվում է՝ ըստ ՀՀ ԿԳՄՍՆ մշակված հարցաշարի: Հարցազրույցի փուլի հարցաշարը կազմում է հաստատությունը եւ յուրաքանչյուր մասնակցի հետ հարցազրույցն անցկացնում առանձին: Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝ - դիմում (Ձեւ 1), մեկ լուսանկար 3x4 չափի, - բարձրագույն կրթությունը հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ), - անձը հաստատող փաստաթուղթ, - «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք աշխատավայրից եւ աշխատանքային գրքույկի պատճենը (առկայության դեպքում), - ինքնակենսագրություն (Ձեւ 5), - այլ պետությունների քաղաքացիները՝ ՀՀ-ում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ, - ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները՝ նաեւ զինվորական գրքույկ, - հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական կոչումը հավաստող փաստաթղթեր (առկայության դեպքում), - որակավորման տարակարգ ունենալու դեպքում հավաստող փաստաթուղթ: Տնօրենի կողմից նշանակված պատասխանատու անձը փաստաթղթերի բնօրինակները համեմատում է պատճենների հետ եւ բնօրինակները վերադարձնում: Եթե ներկայացված փաստաթղթերի ցանկն ամբողջական չէ կամ առկա են թերություններ, մասնակիցը կարող է մինչև փաստաթղթերի ընդունման ժամկետի ավարտը վերացնել եւ համալրել դրանք: Փաստաթղթերն ընդունվում են հունվարի 24-ից մինչև փետրվարի 6-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 9:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից: Մրցույթը տեղի կունենա փետրվարի 12-ին՝ ժամը 15:00-ին, ՀՀ Երևանի մարզի Նախապետականի միջնակարգ դպրոցում, հասցեն՝ Արթուրի համայնք, բնակավայր Նախապետական, 3-րդ փ., 2-րդ փակուղի, շ. 1: Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (077) 08-93-04 հեռախոսահամարով:

Սիրո մե՛ր հովանավորը. Սուրբ Սարգիս գորավար

Սուրբ Սարգիս գորավարը իր որդու՝ **Մարտիրոսի** եւ 14 քաջ մարտիկների հետ նահատակվել է՝ հանուն քրիստոնեական հավատքի:

Արիության համար Սուրբ Սարգիսը Մեծն Կոստանդիանոս կասյեր (285-337) կողմից կարգվում է իշխան եւ սպարապետ՝ Հայաստանին սահմանակից Կապարովկայում: Նա ոչ միայն զերազանց սպարապետ էր, այլեւ իհանալի քարոզիչ: Օգտվելով կայսեր հոծարությունից՝ իր իշխանության տակ գտնվող քաղաքներում քանդում է մեռյալներ, կառուցում եկեղեցիներ, տարածում քրիստոնեությունը: Երբ Հուլիանոս Ուրացուի թագավորության օրոք (360-363) սկսվում են Քրիստոսի եկեղեցու հալածանքները, Սուրբ Սարգիսը, աստվածային հայտնությամբ հրաման առնելով հեռանալ կայսրության սահմաններից, իր որդի Մարտիրոսի հետ գալիս, ապաստանում է քրիստոնյա Հայաստանում, ուր թագավորում էր Տիրան արքան՝ Մեծն Տրդատի թոռը՝ Խոսրովի որդին: Տեղեկանալով, որ Հուլիանոսը մեծ զորքով շարժվում է Պարսկաստանի վրա, Հայոց արքան, ձգտելով իր երկիրը զերծ պահել հարձակման վտանգից, հորդորում է Սարգիսին ծառայության անցնել Շապուհի մոտ:

Շապուհը սիրով ընդունում է Սուրբ Սարգիսին եւ նշանակում նրան զորագնդերի հրամանատար: Ջորականների շատերը, տեսնելով փայլուն զորավարի բարեպաշտությունն ու վարքով վկայած նվիրումն առ Աստված, իր աղոթքներով՝ Տիրոջ գործած հրաշքները, հրաժարվում էին հեթանոսությունից եւ դառնում քրիստոնյա: Սակայն Շապուհը պահանջում է նրանից պաշտել կրակը եւ զոհ մատուցել: Ջորավարն անմիջապես մերժում է այն՝ ասելով. «Երկրպագելի է մեկ Աստված՝ Ամենասուրբ Երրորդությունը, Ով ստեղծել է երկինքն ու երկիրը: Իսկ կրակը կամ կուռքերը ի բնե աստվածներ չեն, հողեղեն մարդը դրանք կարող է փչացնել»: Այդ խոսքերից հետո Սուրբ Սարգիսը կործանում է բազմաթիվ: Չայրացած ամբողջ հարձակվում է Սուրբ Սարգիսի եւ նրա որդու վրա: Առաջինը նահատակության պատկան ընդունում է նրա որդին՝

Մարտիրոսը: Սուրբ Սարգիսը բանտարկվում է եւ աներեր մնալով իր հավատքի մեջ՝ գլխատվում: Նահատակվելուց հետո Սուրբ Սարգիսի մարմնի վրա լույս է ծագում: Քրիստոնեական հավատքի համար նահատակվում են նաեւ Սուրբ Սարգիսի հավատարիմ տասնչորս զինվորները: Հավատացյալները նահատակների մարմիններն ամփոփում Համիան քաղաքում:

Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց վարդապետը Սուրբ Սարգիսի մասունքները բերում է Կարբի (Աշտարակի շրջան)՝ տեղում կառուցելով երանելու անունը կրող եկեղեցի:

Առաջավորաց պահք

Սուրբ Սարգիսի տոնին նախորդում է Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի կողմից հաստատված **Առաջավորաց պահքը**: Պահքը տեւում է հինգ օր (այս տարի՝ **հունվարի 22-ից 26-ը** ներառյալ):

Սուրբ Սարգիս. երիտասարդների եւ սիրո բարեխոս

Ավաղեմիկոս Կարապետ Մելիք-Օհանջանյանի ուսումնասիրությունների համաձայն՝ Սուրբ Սարգիսը հովանավորել է Սասունցի Դավթին եւ Սասնա բոլոր հերոսներին ոչ միայն ռազմի դաշտում, այլ նաեւ սիրո մեջ:

Սուրբ Սարգիս Ջորավարի տոնը Հայաստանում ընդունված է մշել ոչ միայն եկեղեցական ծեսով, աղոթքով, այլեւ ժողովրդական սովորույթներով, որը մեզանում նվիրական ավանդություն է:

Սուրբ Սարգիս գորավարը երիտասարդների արագահաս բարեխոսն է: Նրա միջնորդությամբ հրաշքներ են տեղի ունենում: Այդ օրը երիտասարդներն աղոթում են Սրբին, որ իրենց աղոթքները հասցնի առ Աստված: Սուրբ Սարգիսը սիրո երազանքն իրականացնող Սուրբ է:

Սուրբ Սարգիսի մասին բազմաթիվ ավանդապատումներ կան: Ահավասիկ դրանցից մեկը:

Աղքատ Աշուղ Ղարիբը սիրում է մի մեծահարուստի աղջկա՝ Շահ-Սանամին: Վերջինս եւս սիրում է նրան, բայց Աշուղն աղքատ էր, եւ աղջկա հայրը արգելում է նրանց ամուսնանալ, քանի որ մտադրված էր նրան կնության տալ մի մեծահարուստի: Աշուղ Ղարիբը որոշում է մեծ կարողություն կուտակելու համար գնալ օտարություն՝ աշխատելու: Սակայն, մինչեւ այդ, Աշուղ Ղարիբն իր սիրած էակից խոստում է առնում՝ յոթ տարի սպասել իրեն: Պայման է դնում, որ եթե ուշանա անգամ մեկ օր, աղջիկը թող ամուսնանա հոր ցանկությամբ:

Այդ յոթ տարիները շատ դժվար են անցնում Աշուղ Ղարիբի համար: Նա գրկված էր իր գեղեցկուհուն տեսնելու հնարավորությունից, որեւէ լուր չունեւ նրա մասին, սակայն չէր հուսահատվում, այլ կարոտով սպասում այն օրվան, երբ նրանք կհանդիպեն, ընտանիք կկազմեն եւ ամբողջ կյանքը կպարեն միասին:

Յոթ տարի շարունակ գիշեր ու գոր աշխատելով՝ Աշուղ Ղարիբը կարողություն ստեղծեց եւ տունդարձի ճամփա ընկավ: Ճանապարհը լի էր փորձանքերով եւ

խոչընդոտներով: Թվում էր, թե Աշուղ Ղարիբն իր հույսը պետք է կորցնի. չի հասնի իր սիրած էակին: Նա ազնիվ սրտով եւ արդար մտքով աղոթում է Սուրբ Սարգիսին՝ հայցելով արագահաս Սրբի օգնությունը:

Սուրբ Սարգիսը, լսելով սիրահարված Աշուղի աղոթքը, իր արագահաս ճերմակ նժույգով բարձրացրած մորիկի մեջ իսկույն հայտնվում է, Աշուղ Ղարիբին նստեցնում ձիու գավակին եւ մեկ ակնթարթում հասցնում Շահ-Սանամի մոտ: Աղջկա հայրը, տեսնելով Աշուղ Ղարիբի կամքը, կատարված հրաշքը, նրանց անկեղծ սերն եւ նվիրվածությունը, օրհնում է երկուսի միությունը:

Ժողովրդական սովորություններից է նաեւ, երբ Սուրբ Սարգիսի տոնին նախորդող գիշերը երիտասարդներն աղի բլիթ են ուտում, որի հետ կապում են իրենց փեսացուի կամ հարսնացուի երազահայտնությունը: Այդ օրը հիշատակելի սովորություններից է փոխհնդով մատուցարանը դնել տան տանիքին կամ պատշգամբին եւ սպասել Սուրբ Սարգիս գորավարի ձիու պայտի հետքին: Ըստ ավանդույթի՝ Սուրբ Սարգիսը պետք է հրեշտակների ուղեկցությամբ անցնի եւ ուն մատուցարանի մեջ դրված ալյուրի կամ փոխհնդի մեջ թողնի իր սպիտակ (մաքրություն, անաղարտություն է խորհրդանշում) ձիու պայտի հետքը, այդ տարի կիրականանա երիտասարդի երազանքը:

Տոնի առթիվ՝ սիրահարված երիտասարդները միմյանց բացիկներ են քաղցրավենիք են նվիրում:

Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց հայրապետի տնօրինությամբ՝ Սուրբ Սարգիս գորավարի տոնը հռչակվել է **երիտասարդների օրհնության օր**: Այս տարի այն կնշվի **հունվարի 27-ին**: Այդ օրը Սուրբ Սարգիս Ջորավարի անունը կրող եկեղեցիներում կմատուցվի Սուրբ Պատարագ, որից հետո կկատարվի երիտասարդների օրհնության կարգ:

Սուրբ Սարգիսի տոնի կապակցությամբ, այս տարի եւս, ինչպես ավանդաբար, միջոցառումների ընդարձակ ծրագիր է նախապատրաստել Արարատյան Հայրապետական թեմը:

Աղոթք Սուրբ Սարգիս բարեխոսության

Գերագույն պատվի՝ արժանացար՝ Բարեխոսելու Բանն Աստծուն, Աղոթքի՝ ընդունող, Խնդրանքների կատարող, Արագահաս

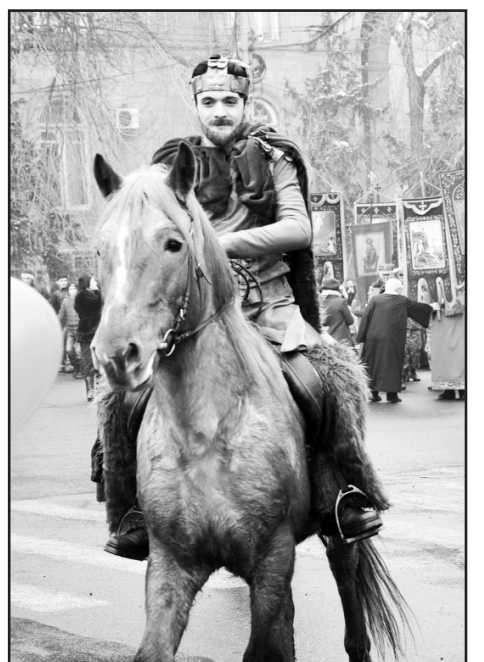
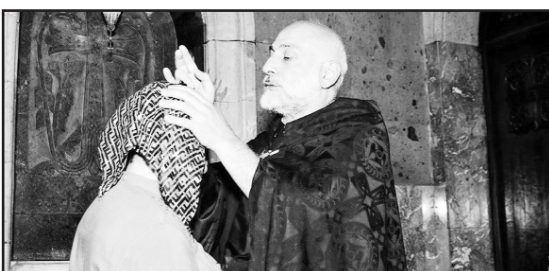
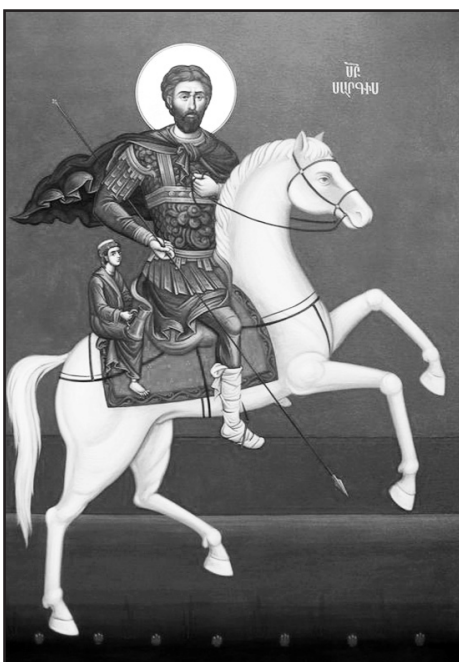
Սուրբ Սարգիս, Բարեխոս մեր անձերի համար ի Քրիստոս: Նրան՝ Բարձրյալին, վայել է փառք, իշխանություն եւ պատիվ, Այժմ եւ միշտ եւ հավիտյանս հավիտենից, Ամեն:

Ըստ Փավստոս Բուզանդի

Բյուզանդական Վաղես կայսրն արիսական աղանդի հետեւորդ էր եւ հալածում էր քրիստոնյաներին: Դրա համար պատժվում է եւ 378 թվականին սպանվում Աստուց եղած հրաշքներով: Նրան սպանում են քրիստոնեության համար պայքարած սուրբ նահատակները, որոնց միանում է նաեւ Սուրբ Սարգիսը:

Սասունցի Դավթի հանդիպումը Սուրբ Սարգիսի հետ
(Քաղվածք «Սասնա ծռեր» էպոսից)

Դավթի էլ տեղեն ետ դարձավ ու գնաց, կայնավ խանդութ խանումի փանջարի առեչ, ըսեց.
- Խանդութ խանում, ես կերթամ կռիվ:
Քշեց, գնաց, շատ, քիչ՝ Աստված գինա, մեկ էլ տեսավ յառջեւանց թոզ ու դուման կիզա:
Էկավ, տեսավ օր սըփ Սարգիսն է:
Դավթի գնաց, օր սըփ Սարգիսին համբուրեր: Սըփ Սարգիս ըսեց.
- Հանե քո Սըփ Նշան, ես համբուրեմ, մոր դու ընծի համբուրե:
Հանեց Սըփ Նշան, համբուրեց սըփ Սարգիս, էն լէ սըփ Սարգիսին համբուրեց:
- Դե գնա,- ըսեց,- Աստված խըտ քըզի էղնի: Ու քշեց ձին:
Քեռի Թորոսիկ մնաց աղոթք էնելու:

Հայրենագության նոր որակ

Ժամանակի հետ Պարույր Սեւակն ավելի հաստատուն տեղ է գրավում ժողովրդի գիտակցության մեջ: Նրա ծննդյան առաջին հարյուրամյակը հաստատում է նրա ինքնուրույն տեղը հայ պոեզիայի պատմության մեջ: Սույն ուսումնասիրություն էլ պայմանավորված է Սեւակի բանաստեղծական շարքերն ու պոեմները՝ ամբողջ պոեզիան, ժամանակագրական զարգացման մեջ ներկայացնելու անհրաժեշտությամբ:

Հայրենագության նոր որակը պայմանավորված է Պարույր Սեւակի ստեղծագործությամբ: Հայրենիքը նրա համար եւս պատմության ու հիշողության գալարափողերի խորքից եկող հոգու ձայն էր՝ վեր անեն ինչից: Ինքն է խոստովանել. «Յոթ-ութերորդ դասարանում ես որոշեցի մի չտեսնված գործ կատարել՝ հայ ժողովրդի պատմությունը չափածո շարադրել, եւ սկսեցի լրջորեն գրել: Դրանից հետո համալսարան ընդունվեցի, որ այդ «ազգային սիրագործությունը» իրագործեմ: Բայց, ինչպես եւ պետք էր սպասել, դրանից ոչինչ չստացվեց, եւ ես գրածս այրեցի» (ԵԺ, 5, 388): Դպրոցական տարիքում այսպիսի սեւեռում կարող էր ունենալ միմիայն ողնուծուծով հայրենիքի զգացողություն ունեցողը: Ընտանեկան գրույցներն ու հայ գրականությունը դեռ օրորոցից հասունացնում էին հայրենասեր ոգիներին: Եթե Սեւակն իրականացներ այդ ծրագիրը, կդառնար երկերից Ներսես Շնորհալի, ով համանման մի քայլ արդեն արել էր. հայ մատենագիտության աղբյուրներից օգտվելով՝ ստեղծել էր «Վիպասանություն» պոեմը:

Սեւակը հայեցիքի գաղափարական զինվոր էր: Այս տեսակետից կարելի է նրա (Ա. Մնացականյանի մասնակցությամբ) բանավեճը տխրահռչակ Զիա Բուհիաթովի «Աղբյուրները 7-11 դարերում» (Բաքու, 1965) գրքի դեմ (տես՝ Պատմաբանասիրական հանդես, Ե., 1967, թիվ 1, էջ 177-190): Մասնակցել է ԽՄԿԿ Կենտկոմ հայ մտավորականության նամակի կազմման, ստորագրահավաքին, որ նախատեսված էր 1965-ին՝ հայոց ցեղասպանության նախօրյակին, ԽՍՀՄ բնակչությանը հիշեցնելու այդ ողբերգության մասին եւ թույլատրելու Հայաստանում պատշաճ կարգով մշելու սզո արարողությունը:

Կարելի է ազգային գրող եւ ազգային գրականություն հարցերի նրա մեկնաբանությունը. «Իսկական գրողը, եթե նույնիսկ կամենա էլ, չի կարող չլինել ազգային: Դա բացառված է: Բայց ազգային մեծ գրող է դառնում միայն նա, ով ողնուծուծով հասկանում է, որ ինքը նաեւ մարդկության զավակն է, ոչ թե միայն որեւէ ազգի» (Գարուն, 1967, թիվ 7-8): Ազգային սնապարծության եւ ազգային արժանապատվության սահմանագծին Սեւակը սահմանում է. «Ամեն մի ծշմարիտ գրող իր ժողովրդի անձնագիրն է կամ իր ժողովրդի դատական գործը» (5, 299): Հարցի կապակցությամբ մշակել է ծրագրային դրույթների մի ամբողջ համակարգ, ինչն արտահայտել է եւ՝ հողվածներում, եւ՝ պոեզիայում: Որպես մուտքի նախաբան մտաբերեմք «Երգ եռաձայն»-ը՝ զետեղված «Մարդը ավի մեջ» գրքի «Հարկ հոգեկան» շարքում: Հարկը ոչ թե տուրքն է, այլ նվիրումը՝ «Ախ, իմ հայրենիք... // Դու՛ // Հագարայնա իմ ազգանունը», եւ՝ // Այնպես ապրել կարողանայի, // Որ ինձ ազգանուն բաշխելուդ համար // Դու երբեմիցե անհարմար չզգաս» (1, 504): Բանաստեղծ-ազգային ճակատագիր միասնության բացատրությունն ու մեկնաբանությունը դառնում է ամբողջ մկիրունն ի հայտ բերելու հնարավորություն. «Ես հավատն եմ քո, // Քայլո՞ղ հավատը... // Ախ, իմ հայրենիք... // Ինձ կոչ են անում կյանքդ ճանաչել,- // Ավելորդ ձգտում. // Ես մասն եմ կյանքիդ» (1, 505): Այս մկիրունն ի հայտ է բերել բոլոր հնարավոր ձեւերով: Ահա «Վարուժանի պոե-

զիան» (1945) ուսանողական ավարտաճառը. ձայնակցելով Տերյանի «Հայ գրականության զալիք օրը» (1914) զեկուցմանը՝ ավելացնում է. «...մեկընդմիջտ, երբ օրըստօրե ֆիզիկական բնաջնջման, երկարատեւ եւ տաժանելի գաղթերի վտանգը ուրվականի պես հետեւում էր այդ անհայրենիք ժողովրդին,- հայրենասիրությունը նրա համար եւ հատկապես հայ գրողի համար ոչ այնպիսի մի զգացում էր, ինչպես այդ կարելի էր տեսնել օտար գրականությունների մեջ: Հայ գրականության մեջ հայրենասիրությունը դարձել էր գաղափարախոսություն, աշխարհայացք: Եվ այն բնանդատները, որոնք հայ այս կամ այն գրողին մոտենում են առանց այս հանգամանքը հաշվի առնելու, անշուշտ, վրիպում են իրենց խնդրից» (6, 313): Միանգամայն իրավացի է, որովհետեւ առանց այդ հանգամանքների հաշվառման անհնար է թափանցել հայ գրականության բուն ազգային յուրահատկության մեջ, որ նրա պատմական հոգեբանության հիմքն է: Այս նպատակով ծանոթանանք նաեւ «Ազգային սնապարծություն եւ ազգային արժանապարծություն» ծրագրային ելույթին (կրճատումով տպագրվել է ԳԺ, 1966, թիվ 52, 16 դեկտեմբեր, արտատպվել սփյուռքահայ մամուլում, զետեղվել ԵԺ 5-րդ հատորում, 1974, էջ 294-304: Ամբողջական հրատարակությունը՝ Երեկոյան Երեւան, 19...): Հստակ սահմանագիծ է դնում ազգային սնապարծության եւ արժանապատվության միջեւ եւ հայրենասիրության հարցը դիտարկում տարածաշրջանային ընդգրկումով, առաջին հերթին նկատելու ինքնուրույն կեղծ ինտերնացիոնալիզմով տոգորված Աղբյուրներին, եւ դա, չնոռանալով, խորհրդային գաղափարական վերահսկողության պայմաններում: Մնապարծությունը համարում է ազգային ինքնասպանության ձեւ, որ չափազանցն է, գերազանցածվածն է, ուստիեւ առողջ չէ: Ըստ նրա՝ «Մնամեջ ու հավակնոտ, պոռոտ ու պռատ գլուխգոլակությունը, քաջնազարային դիմադրության ու արխայինության հետ հանդիպելիս առաջացնում են մի քամի (ոչ, այս անգամ հո՛ղմ), որ այլեւս գլխարկ չի թռցնում, այլ գլուխ» (5, 295): Սնապարծ հայրենասիրությունը համարում է «քնաբեր հաշիշ», որովհետեւ ազգի առաջընթացի մեջ «երեկվա իսկապես անգիր ու անգիրք ազգերը մեր աչքերի առջեւ ստեղծում են այնպիսի գրական երկեր, որ ունենում են համամիութենական (ու համաշխարհային) ինչեղություն եւ ստիպում մեզ՝ թարգմանել դրանք»: Սեւակն ուրվագծում է «ժողովուրդների (մանավանդ փոքր ժողովուրդների) հարատեւման երկու եղանակ ... միայն. կամ ընթանալ համամարդկային քաղաքակրթության հետ զուգաքայլ, կամ ապրել նախնական վաշխատման կյանքով» (5, 298): Եվ քանի որ Մաշտոցից սկսած երկրորդ ճանապարհը փակ է մեր առջեւ, ուստի մնում է առաջընթացի ուղին. «Մենք պարտավոր ենք շահել շախմատային մեր այն խաղը, որ սկսել ենք ոչ թե մենք, այլ Մեսրոպ Մաշտոցը» (5, 299): Խոսում է նաեւ հայ ժողովրդի այլասիրական (ալտրոիզմ), խորհրդային գաղափարական դաջվածքով՝ ինտերնացիոնալիզմի մասին: Առաջարկում է մեր գրական-մշակութային ազգային արժեքները աշխարհին ներկայացնելու անհրաժեշտության հարցը: Եվ դա այն պայմաններում, երբ «Մեր գրական միջավայրը, որտեղ իշխում է հաշիվն ավելի, քան անկեղծությունը, որտեղ աներեսներից ու լաչառներից վախենում են ավելի, քան հարգում ու գնահատում են տաղանդներին...» (5, 302): Թերեւս դա է պատճառը, որ շատ էին ձայնը փոխողները՝ հարմարվողներն ու պատվեր կատարողները, դա՛ հատկապես 1946-1953 թթ.:

Սեւակի ստեղծագործական ճանապարհը, որ ընդգրկում է նաեւ հայրենասպանումը, բաժանվում է շրջանների՝ մուտք (1942-ին տպագրածները), 1-ին շրջան (1948-1954), 2-րդ շրջան (1955-1963), 3-րդ շրջան (1964-1971):

Սեւակի հայրենագրությունը բազմաձեւ է ու բազմաձայն: Առկա է 1941-1942-ին գրած («Գարնանային», «Փետրուկներ», «Այդ մենք ենք գալիս», «Վակխանակիա», «To be or not to be») բանաստեղծությունների, սոնետների ու պոեմների մեջ (Մուտք, 1985): Ընդհանուր հայեցակետը խորհրդային հայրենասիրությունն է. «Իմ մայր հայրենիք, իմ լուսե եզերք, // Քո կանչով ահա, կոչով քո արի // Ընդդեմ քշմանու՛ եզերքից եզերք, // Չավակները քո - նրանք են գալիս»: «Սոնետներ»-ի շարքի 10-րդ սոնետում արդեն շողողում է Արարատի պատկերը, որ նրան պետք է ուղեկցեր ամբողջ ստեղծագործական կյանքում. «Պատկառանքով Արարատը բիբլիական // Նայում է ինձ - Արարատյան դաշտից անձայր. // Փեշերն անտառ, գլխին ծյունյա թագը պայծառ, // Նայում է ինձ լեռնապարի խրոխտ արթան»: 31-րդ սոնետը վերնագրված է «Հայաստանին» եւ դարձյալ հայրենի երկրի բնապատկեր է: Հայրենասիրական անդրադարձներ առկա են նաեւ «Ալո Մայակովսկի» եւ «Լուսին» պոեմներում:

1948-ին լույս տեսավ առաջին գիրքը՝ «Անմահները հրամայում են...»: Հայրենական պատերազմ եւ քաղաքացիական պարտք: Անմահները նրանք էին, ովքեր հաղթեցին պատերազմում: Հեղինակը, պատերազմին չի մասնակցել, բայց թիկունքում ապրել է պատերազմը: Ձեւավորվում է հեղինակի ոճն ու կերպարը.

Նրանք, որոնց հետ ես
պայքարել եմ մարտում,
Ապրել նահանջ, գրահ
եւ հաղթություն պայծառ,
Նրանք, ովքեր սակայն,
ավա՛ղ, չդարձան տուն,
Երբ աղետը կանխվեց
ու վտանգը անցավ,-

Նրանք - բազմակերպար,
Նրանք - բազմակերպ,
Տարբեր հողով, ջրով,
տարբեր գույնով անգամ,
Սակայն որոնց շրթից
նույն գալիքն է խոսում,
Որպես սրտագիտակ
եւ հարազատ թարգման,-

Նրանք ներս են գալիս
առանց բախման, անձայն,
Երբ հյուրընկալ ծանոթ իմ սենյակում
Լռությունը, իբրեւ
անձեռակերտ արձան,
Կիսաբաց գրքերի միտն է հսկում (1, 5):

Պատերազմի մասին բոլորն էին գրում, եւ բոլորի ասած ինչն էլ նույնն էր, որ ժամանակի թե՛ պաշտոնական, թե՛ ժողովրդական ձայնն էր, բայց ահա Սեւակն առանձնապես է ոչ միայն իր ինչպես-ով, այլ հենց ինչ-ով: Այս կապակցությամբ ավելի ուշ պիտի ասեր. «Տասնյակ տարիների իմ մտատանջությունները ինձ բերել են այն եզրակացության, որ գրականության մեջ վերջին հաշվով կարելուրդ ինչ-ն է եւ ոչ թե ինչպես-ը: Ե՛հ շտ է, որ մենք (այդ թվում անձնապես նաեւ ես) երկար ժամանակ արյուն-քրտինք թափեցինք հասկանալու համար, թե կարելուրդ ինչպես-ն է եւ ոչ թե ինչ-ը: Եվ առանձնապես պետք չէ ներհուն գրականագետ լինել բացատրելու համար, թե դա ինչից է բխում» (5, 397): Իսկ դա բխում էր գեղեկի սոցիոլոգիզմի պահանջներից. «Երբ կար ոչ միայն անհատի պաշտամունք, այլեւ որոշ բաների պաշտամունք, որոնցից մեկն էր թեման, մյուսը հրատապը, երրորդը կամպանիան, չորրորդը՝ միջոցառումը, այս քառաթելության վրա քառաթելվում էր (այսինքն՝ խաչվում էր) նույն ինքը արվեստը: Երեւույթի հիմնավոր ու մանրակրկիտ վերլուծությունից հետո Սեւակը վերստին կրկնում ու պնդում է, որ «վերջին հաշվով կարելուրդ ոչ թե ինչպես-ն է, այլ ինչ-ը» (5, 397):

Հարունակությունը էջ 13

Հայրենագության նոր որակ

սկիզբը՝ էջ 12

Հետևեմք մտքի շարունակությանը. «Ինչպես տեսնում եք ոչ Սերվանտեսի ու Բալզակի, ոչ էլ Տոլստոյի ու Դոստոևսկու ինչպես-ը այսօր մեզ բնավ չի բավարարում», - միջանկյալ շրջանառում է նրանց մասին ասված «Ավելի վատ գրել անկարելի է» արտահայտությունը եւ շարունակում. Բայց այսօր մարդկության մեծագույն վեպերի հեղինակները նրանք են: Եվ այստեղ ուրիշ գաղտնիք չկա, բացի ինչ-ի գաղտնիքից» (5, 398): Զգալով, որ, ինչ-ին գերապատվություն տալով, կարծես նսեմանում է ինչպես-ի դերը, խոսքի շարունակության մեջ ճշգրտում է դիրքորոշումը. «Սրանով, նորից եմ կրկնում, ես բոլորովին չեմ ուզում ասած լինել, թե ինչպես-ը կարելու չէ, եւ առանց ինչպես-ի հնարավոր է ինչ-ը ասել: Բնավ ոչ: Գրականության պատմությունը վերջին հաշվով ինչպես-ի զարգացման պատմություն է, արտահայտչական նոր ձեւերի ու եղանակների փնտրության պատմություն» (5, 398): Այս դատողություններն արել է անմիջապես մահից առաջ, բայց մենք հիմա գործ ունենք 1940-ականներին գրածների հետ, երբ դեռ, ըստ նրա, «կար ոչ միայն անհատի պաշտամունքը, այլեւ որոշակի բաների պաշտամունքը»: Այստեղ է ստեղծագործական ճանապարհի միասնականության գաղտնիքը, որովհետեւ սկզբից եւեթ գիտեր եւ՝ ինչ-ի տեղն ու արժեքը, եւ՝ ինչպես: Այս տեսանկյունով նայելիս Սեւակը միշտ բարձր է պահել պոեզիայի արժանապատվությունը, այն չիջեցնելով օրախնդիր կանչերի ու կոչերի աստիճանի, մանավանդ հայրենասիրական պոեզիայի, որը «սոցիալիստական», «ինտերնացիոնալիստական» որոշիչ բացահայտիչներով այն տարիների ուղեհիշն էր եւ՝ գաղափարախոսության մեջ, եւ՝ արվեստի բնագավառում:

«Ամսահները հրամայում են»-ի առաջին իսկ բանաստեղծության մեջ, ինչի կապակցությամբ կատարեցինք տեսական այս միջարկումը, ահա առկա է ինչ-ի եւ ինչպես-ի շատ նուրբ անցումների նշված միասնությունը: Ամսահները, ահա, գալիս ու անձայն ներկայությամբ բորբոքում են բանաստեղծի միտքը: Ամսահներն իրենք են ժամանակի տերը եւ պահանջում են ժամանակի՝ վերաբերմունքը, որտեղ իր տեղում լինի թե՛ ինչ-ը, թե՛ ինչպես-ը: Պատասխանն արտացոլված է եզրափակիչ տողերում. «Երգիր խրոխտ ու վեհ, ինչպես մարտի պահին // Եվ փխրուն՝ տուն հղած նամակի պես, // Եվ որդուն սպասող մոր պես մեղմ ու բարի, // Եվ զինվորի նման պարզ ու անկեղծ: // Երգիր, բայց կռվել... չնռանա՛ս, ընկեր, // Այդ են մեռածները... // Այստեղ ահով // Ընդհատում են նրանց այս խոսքը բոցարյուն, // Եվ գունում երդումի նման հանդիսավոր. -Ո՛չ, այդ

ամսահներն են հրամայում...»: Սա պատերազմի ու հաղթանակի ծայրն է, որ շարունակում են «Մերոնք», «Հարագատները», «Լեգեոնը», «Որդին»: Տողն անցնում է ժամանակի հզոր լարվածության միջով եւ շիկացնում միտքն ու հոգին: Ժամանակի էժանագին հայրենասիրությանը Սեւակը հակադրում է անհատականությանը դրոշմված արվեստը.

Թեթևության համար դարը մեզ չի ներում, ինչպես որ չենք ներում ինքներս մեզ.- Սուր է դրված հարցը լինել-չլինելու... Մենք, որ լինելու ենք՝ լինենք ծա՛նր եւ մեծ...

Եվ հավատանք, սիրտ իմ, ինչ մե՛զ է վիճակվել, Որքան ծանր է, դժվար, նույնքան թանձր է անգին, Եվ եթե մեզ պահենք թեթևամիտ, տգե՛տ,- Առանց խնայելու դարը մեզ կապտակի... (1, 16):

Զարեհի ժամանակը չէր, Զարեհի անունը, որպես ժողովրդի թշնամի, հանված էր շրջանառությունից, բայց Սեւակն իր իսկ խոստովանությամբ գաղտնի ծանոթացել էր նրա ստեղծագործություններին: Զարեհը բարձր մնալու արվեստի պահանջ էր դնում, այդ հետքերը երևում են Սեւակի առաջին գրքում: Կա նաեւ ուղղակի անդրադարձ՝ Զարեհի «Գանգրահեր տղան» - Սեւակի «Կանցնեն օրերն այս»:

Հայրենագործության ժամանակ էր: Հաղթող երկիրը բացել էր դռները: Սա մեծ քաղաքականության մաս էր, եթե նկատի ունենանք, որ հարավային սահմաններում՝ Ղրիմից մինչեւ Զյուսիսային Կովկաս ու Հայաստան, Ստալինը երկրի խորքերն էր վերաբնակեցնում մուսուլմաններին՝ թաթարներին, չեչեններին... Հայաստանից շուրջ 200000 արբեջանցի վերաբնակեցվեց Ադրբեջանում (հետագայում մի մասը ետ վերադարձավ): Եվ ահա սփյուռքահայությունը պիտի քրիստոնյա պատմելի դեր կատարեր: Սա դեռեւս 1946-ին էր, 1949-ին նրանց մի մասը տարբեր մեղադրանքներով պիտի հալածվեր եւ աքսորվեր Սիբիր: Ահա վերադարձի առաջին պահի ուրախությանը հայենիք ժամանած սփյուռքահայությանը ողջունեց Սեւակը՝ «Տունը», «Մասիսները»: Սա նաեւ առիթ էր՝ դիմելու պատմությանը, բայցեւ ամեն ինչ պայմանավորելու ներկա Հայաստանի գոյությամբ. «Իսկ հայրենիքը մեր - նոր հայրենիքը մեր... // Ընդունեց իր կորած, իր հալածված որդուն» (1, 39): Դեպի հայրց պատմություն խորացող հայացքն ուղղվում է նաեւ իր օրերի քաղաքական բարձր լարվածությամբ արդող պետություններին՝ «Վերջին փոստից», «Քարտեզի առաջ»: Այս քաղաքացիականությունն ինքնին հայրենասիրություն էր, որովհետեւ, այո՛, պատերազմը վերջացել էր ռազմադաշտում, բայց սառը պատերազմը շարունակվում էր: Ավելացնենք, որ քաղաքացիական նույն դիրքորոշումն էր, որը մարտից փոխարինվեց սառնասարդական ակունքը հորդում էր, բայց շուրջբոլորը գաղափարական անբարտակներ էին: Հայրենասիրական քննարկությունը եւս նոր բովանդակություն էր ստացել՝ երկրի վերակառուցում, սոցիալիստական շինարարություն: Սեւակն ընտրեց այս ճանապարհը, որ չարյաց փոքրագույնն էր կուսակցություն ու կրեմլ երգելու համեմատ եւ փորձեց ստեղծել մի կողմից գրականության, մյուս կողմից երկրի գաղափարական պահանջները բավարարող երկեր՝ «Անհաշտ մտերմություն» պոեմը եւ «Սիրո ճանապարհ» ժողովածուն: Ահա ժամանակաշրջանի հետագա անդրադարձը. «1950-ական թվականների սկզբին ես զբաղված էի սիզիֆյան աշխատանքից էլ դժվարին գործով. աշխատում էի ծայրն փոխել: ... Զափածո անհարկը, հանգավոր ռեպորտաժը, պատմողական-նկարագրական ռոմանսները գրավել էին ոչ միայն գրական շուկան, այլեւ դարձել գրական քաղաքականության վարիչը: Ու ես փորձեցի գրել մի չափածո վիպակ, որ նախապես կղջվում էր «Գո՞ն, թե՞ պալատ»: Ագրոքաղաքներ կառուցելու ժամանակներ էին: Իմ ձեռագրին ծանրաբացողները սարսափեցին. չէ՞ որ վերանագիրն իսկ դեմ էր գլխավոր գծին: Բայց քանի որ նրանք շահագրգռված էին Սիբիր պոեմի հրատարակությամբ, ապա ինձ ստիպեցին չորս անգամ վերամշակել» (Անցյալը ներկայացած, ՍԳ, 1988, թիվ 1, էջ 133-134):

«Անհաշտ մտերմություն» (1947-1952) չափածո վիպակն ունեցել է մի քանի նախնական վերնագրեր, թարգմանվել եւ լույս է տեսել նաեւ ռուսերեն:

Պատմում է գյուղի շինարարության մասին: Կողկերվածաման ժամանակները վաղուց ավարտվել էին, գյուղը բռնել էր սոցիալիստական շինարարության ճանապարհը եւ, ահա, արժարժվում է այդ շինարարության ուղիների հարցը:

Անկոնֆլիկտայնության եւ կյանքի գուճազարդման գաղափարական հարվածը հենց այստեղ էլ զգացվում է: Գյուղի առօրյա մեջ առանձնանում են կերպարներ՝ կոլտնտեսության նախագահ Թորգոմը, նրա աղջիկը, հովիվ Արտոն, մեքենավար Արշավիրը, կթվոր Չեղուհը, ֆերմայի վարիչ Մկրտիչը, նրա որդի Վաչեն, պատերազմի մասնակիցներ Կարենը, ռուս Սերգեյը, թղիկ Գալուն, դարբին Գեղամը, երիտասարդներ Երազիկն ու Արան, թռչնամուցի վարիչ Սաթո բաջին եւ մի ամբողջ գյուղ ժողովուրդ: Նախկին ընկերներ Թորգոմն ու Մկրտիչը գտնվել են. նրանց բախումը հասունանում է, որ ընդամենը բախումի փորձ է «անկոնֆլիկտայնության» պայմաններում: Եվ պատճառն այն է, որ Մկրտիչն առաջնությունը տալիս է ժամանակակից անսնագոմ կառուցելու պահանջին, իսկ Թորգոմի ուշքն ու միտքը մշակույթի պալատն է: Ծինձու բախում: Զափածո վիպակը՝ լեցուն կերպարներով, խոսքուզուրյով, երկխոսություններով, ժողովներով, միստերիով, քննարկումներով, աստիճանաբար ընդլայնում է տեսադաշտը: Սեւակը լավ գիտեր գյուղը, գրում է առանց ճիզուցանքի, ասես խոսքի հորձանք է, որ հոսում է կիրճերի ու ձորերի միջով: Մինչ Թորգոմը տարված է ոչ միայն ակունք, այլեւ դրա կողքին հյուրանոց կառուցելու պատրաստով, գյուղը քաշում է նրա փեշը՝ առաջարկելով «...տիպային // Ձեռնանոց կառուցել // Յենց վաղվանից // ... // Եվ ակունքի շենքը մնաց // Առձանակ կիսակառուց: // Նախ՝ գոմերը, հետո՛ պալատ» (3, 102-109): Ավարտվում է բրուտ Ավոյի որդու՝ Արայի եւ Երազիկի հարսանիքի նախապատրաստվածությամբ, որ պիտի համախմբի աշխատավոր գյուղին, բոլորին հաշտեցնի եւ նախապատրաստի գարնան գարթոնը: Գրողի տաղանդը վատնվել է, պատճառը գաղափարական պարտադրանք դարձած կեղծ բախումն է, բայց կա գյուղը, կա միջավայր, իսկ բնույթով այն իսկական սոցիալիստական հայրենասիրության օրինակ է, որ պետք է մնա ու հիշվի պատմական որոշակի մի ժամանակի մեջ, բայց ոչ գեղարվեստի պատմության:

«Անհաշտ մտերմություն» (1947-1952) չափածո վիպակն ունեցել է մի քանի նախնական վերնագրեր, թարգմանվել եւ լույս է տեսել նաեւ ռուսերեն:

Պատմում է գյուղի շինարարության մասին: Կողկերվածաման ժամանակները վաղուց ավարտվել էին, գյուղը բռնել էր սոցիալիստական շինարարության ճանապարհը եւ, ահա, արժարժվում է այդ շինարարության ուղիների հարցը:

«Անհաշտ մտերմություն» (1947-1952) չափածո վիպակն ունեցել է մի քանի նախնական վերնագրեր, թարգմանվել եւ լույս է տեսել նաեւ ռուսերեն:

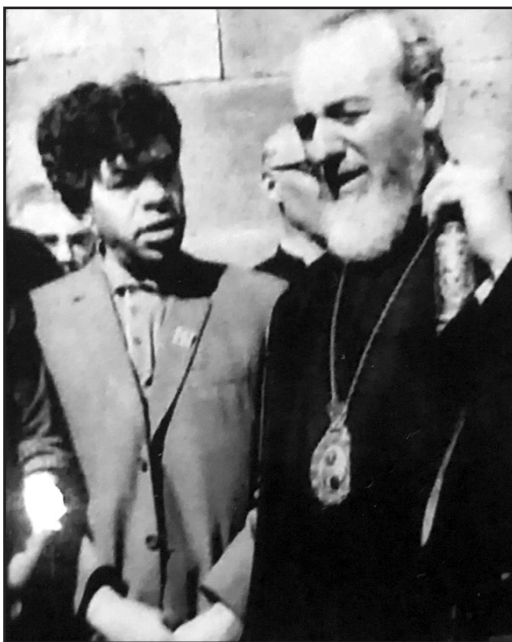
Պատմում է գյուղի շինարարության մասին: Կողկերվածաման ժամանակները վաղուց ավարտվել էին, գյուղը բռնել էր սոցիալիստական շինարարության ճանապարհը եւ, ահա, արժարժվում է այդ շինարարության ուղիների հարցը:

Աչքի առաջ հայոց բնաշխարհն է, լեռնագոգին թառած նախկին Չանախչի, ներկայիս Սովետաշեն գյուղը, որ աչքը բացել է անցյալի ծանր խավարից եւ հասել քաղաքակրթության մի աստիճանի, որ իր առջեւ հարց է դրել՝ ի՞նչ կառուցել՝ անսնագո՞մ, թե՞ մշակույթի պալատ:

Անկոնֆլիկտայնության եւ կյանքի գուճազարդման գաղափարական հարվածը հենց այստեղ էլ զգացվում է: Գյուղի առօրյա մեջ առանձնանում են կերպարներ՝ կոլտնտեսության նախագահ Թորգոմը, նրա աղջիկը, հովիվ Արտոն, մեքենավար Արշավիրը, կթվոր Չեղուհը, ֆերմայի վարիչ Մկրտիչը, նրա որդի Վաչեն, պատերազմի մասնակիցներ Կարենը, ռուս Սերգեյը, թղիկ Գալուն, դարբին Գեղամը, երիտասարդներ Երազիկն ու Արան, թռչնամուցի վարիչ Սաթո բաջին եւ մի ամբողջ գյուղ ժողովուրդ: Նախկին ընկերներ Թորգոմն ու Մկրտիչը գտնվել են. նրանց բախումը հասունանում է, որ ընդամենը բախումի փորձ է «անկոնֆլիկտայնության» պայմաններում: Եվ պատճառն այն է, որ Մկրտիչն առաջնությունը տալիս է ժամանակակից անսնագոմ կառուցելու պահանջին, իսկ Թորգոմի ուշքն ու միտքը մշակույթի պալատն է: Ծինձու բախում: Զափածո վիպակը՝ լեցուն կերպարներով, խոսքուզուրյով, երկխոսություններով, ժողովներով, միստերիով, քննարկումներով, աստիճանաբար ընդլայնում է տեսադաշտը: Սեւակը լավ գիտեր գյուղը, գրում է առանց ճիզուցանքի, ասես խոսքի հորձանք է, որ հոսում է կիրճերի ու ձորերի միջով: Մինչ Թորգոմը տարված է ոչ միայն ակունք, այլեւ դրա կողքին հյուրանոց կառուցելու պատրաստով, գյուղը քաշում է նրա փեշը՝ առաջարկելով «...տիպային // Ձեռնանոց կառուցել // Յենց վաղվանից // ... // Եվ ակունքի շենքը մնաց // Առձանակ կիսակառուց: // Նախ՝ գոմերը, հետո՛ պալատ» (3, 102-109): Ավարտվում է բրուտ Ավոյի որդու՝ Արայի եւ Երազիկի հարսանիքի նախապատրաստվածությամբ, որ պիտի համախմբի աշխատավոր գյուղին, բոլորին հաշտեցնի եւ նախապատրաստի գարնան գարթոնը: Գրողի տաղանդը վատնվել է, պատճառը գաղափարական պարտադրանք դարձած կեղծ բախումն է, բայց կա գյուղը, կա միջավայր, իսկ բնույթով այն իսկական սոցիալիստական հայրենասիրության օրինակ է, որ պետք է մնա ու հիշվի պատմական որոշակի մի ժամանակի մեջ, բայց ոչ գեղարվեստի պատմության:

(շարունակելի)

Դավիթ ԳԱՄՊԱՐՅԱՆ
Բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Արվեստի վաստակավոր գործիչ

Հայտարարություն

«Մասիսի պետական գյուղատնտեսական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ի լիազոր մարմինը հայտարարում է մրցույթ հաստատության տնօրենի պաշտոնի թափուր տեղն զբաղեցնելու համար:

Հաստատության տնօրենի պաշտոնի համար անցկացվող մրցույթին մասնակցելու պարտադիր պայմաններն են՝

- 1) Հավանական հաստատության ղեկավարման իրավունքը (հավաստագիր):
- 2) Ուսումնական հաստատության ղեկավարման իրավունքը (հավաստագիր):
- 3) Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝
  - 1) դիմում՝ կառավարման խորհրդի նախագահի անունով.
  - 2) Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու անձնագրի կամ նույնականացման քարտի պատճենը.
  - 3) հաստատության ղեկավարման իրավունքի հավաստագրի պատճենը.
  - 4) տվյալ հաստատության 5 տարվա զարգացման ծրագիրը թրջային եւ էլեկտրոնային տարբերակներով՝ վերոնշյալ կարգի 26-րդ կետի պահանջներին համապատասխան.
  - 5) ինքնակենսագրություն:

Փաստաթղթերի պատճենները խորհրդի նախագահին կամ քարտուղարին առձեռն ներկայացնելու դեպքում պետք է ներկայացնել բնօրինակների հետ:

Փաստաթղթերն ընդունվում են **մինչև 2024 թ. փետրվարի 7-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից մինչև ժամը 14:00-ը, բացի հանգստյան (շաբաթ, կիրակի) եւ օրենքով սահմանված ոչ աշխատանքային՝ տոնական եւ հիշատակի օրերից**, Մասիսի պետական գյուղատնտեսական քոլեջում, հասցեն Արարատի մարզ, ք. Մասիս, 3-րդ թաղամաս, Հերացու 21:

Մրցույթը տեղի կունենա **2024 թ. փետրվարի 16-ին՝ ժամը 14:00-ին**, ՀՀ Արարատի մարզի Մասիսի պետական գյուղատնտեսական քոլեջում:

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (077) 00-09-64 հեռախոսահամարով:

Էլեկտրոնային հասցեն՝ ani.pilosyan@mail.ru:

Հայտարարություն

«Նոր Գեղիի ակադեմիկոս Գ. Աղաջանյանի անվան պետական գյուղատնտեսական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ի լիազոր մարմինը հայտարարում է մրցույթ հաստատության տնօրենի պաշտոնի թափուր տեղն զբաղեցնելու համար:

Հաստատության տնօրենի պաշտոնի համար անցկացվող մրցույթին մասնակցելու պարտադիր պայմաններն են՝

- 1) Հավանական հաստատության ղեկավարման իրավունքը (հավաստագիր):
- 2) Ուսումնական հաստատության ղեկավարման իրավունքը (հավաստագիր):
- 3) Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝
  - 1) դիմում՝ կառավարման խորհրդի նախագահի անունով.
  - 2) Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու անձնագրի կամ նույնականացման քարտի պատճենը.
  - 3) հաստատության ղեկավարման իրավունքի հավաստագրի պատճենը.
  - 4) տվյալ հաստատության 5 տարվա զարգացման ծրագիրը թրջային եւ էլեկտրոնային տարբերակներով՝ վերոնշյալ կարգի 26-րդ կետի պահանջներին համապատասխան.
  - 5) ինքնակենսագրություն:

Փաստաթղթերի պատճենները խորհրդի նախագահին կամ քարտուղարին առձեռն ներկայացնելու դեպքում պետք է ներկայացնել բնօրինակների հետ:

Փաստաթղթերն ընդունվում են **մինչև 2024 թ. փետրվարի 7-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից մինչև ժամը 14:00-ը, բացի հանգստյան (շաբաթ, կիրակի) եւ օրենքով սահմանված ոչ աշխատանքային՝ տոնական եւ հիշատակի օրերից**, Նոր Գեղիի ակադեմիկոս Գ. Աղաջանյանի անվան պետական գյուղատնտեսական քոլեջում, հասցեն՝ ՀՀ Կոտայքի մարզ, գ. Արզնի, 4-րդ փ., շ. 1, Արզնի Վ.Անանյանի անվան միջնակարգ դպրոց:

Մրցույթը տեղի կունենա **2024 թ. փետրվարի 16-ին՝ ժամը 10:00-ին**, Նոր Գեղիի ակադեմիկոս Գ. Աղաջանյանի անվան պետական գյուղատնտեսական քոլեջում:

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (077) 21-19-98 հեռախոսահամարով:

Էլեկտրոնային հասցեն՝ collegialcouncil@inbox.ru:

Հայտարարություն

ՀՀ ԿԳՄՍՆ «Երեւանի հ.1 արհեստագործական պետական ուսումնարան» ՊՈԱԿ-ի լիազոր մարմինը հայտարարում է մրցույթ հաստատության տնօրենի պաշտոնի թափուր տեղն զբաղեցնելու համար:

Հաստատության տնօրենի պաշտոնի համար անցկացվող մրցույթին մասնակցելու պարտադիր պայմաններն են՝

- 1) Հավանական հաստատության ղեկավարման իրավունքը (հավաստագիր):
- 2) Ուսումնական հաստատության ղեկավարման իրավունքը (հավաստագիր):
- 3) Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝
  - 1) դիմում՝ կառավարման խորհրդի նախագահի անունով.
  - 2) Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու անձնագրի կամ նույնականացման քարտի պատճենը.
  - 3) հաստատության ղեկավարման իրավունքի հավաստագրի պատճենը.
  - 4) տվյալ հաստատության 5 տարվա զարգացման ծրագիրը թրջային եւ էլեկտրոնային տարբերակներով՝ վերոնշյալ կարգի 26-րդ կետի պահանջներին համապատասխան.
  - 5) ինքնակենսագրություն:

Փաստաթղթերի պատճենները խորհրդի նախագահին կամ քարտուղարին առձեռն ներկայացնելու դեպքում պետք է ներկայացնել բնօրինակների հետ:

Փաստաթղթերն ընդունվում են **2024 թ. հունվարի 24-ից մինչև փետրվարի 13-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 9:00-ից մինչև ժամը 15:00-ը, բացի հանգստյան (շաբաթ, կիրակի) եւ օրենքով սահմանված ոչ աշխատանքային՝ տոնական եւ հիշատակի օրերից**, Երեւանի հ.1 արհեստագործական պետական ուսումնարանում, հասցեն՝ ք. Երեւան, Արշակունյաց 65:

Մրցույթը տեղի կունենա **2024 թ. փետրվարի 22-ին՝ ժամը 12:00-ին**, Երեւանի հ.1 արհեստագործական պետական ուսումնարանում:

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (010) 44-37-01, (077) 40-37-38 հեռախոսահամարով:

Փաստաթղթերը ուղարկել՝ usumararan@mail.ru էլեկտրոնային հասցեին:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ ՀՀ ԿԳՄՍՆ «Երեւանի պետական հումանիտար քոլեջ» ՊՈԱԿ-ի «ԻնՖորմատիկա» (390 ժամ), «Ֆրոնտերեն» (200 ժամ), «Ալաիովկարական գործ» (90 ժամ), «Փաստաթղթերի կազմակերպում» (162 ժամ), «Ֆիզկուլտուրա» (512 ժամ), «Ամբիոնագրություն եւ առաջին օգնություն» (144 ժամ) առարկաների դասախոսների թափուր տեղերի համար:

Մրցույթին կարող է մասնակցել այն անձը ով համապատասխանում է՝

- 1) «Հանրակրթության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջներին,
  - 2) տվյալ մասնագիտության պետական կրթական չափորոշիչով սահմանված պահանջներին:
- Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝**
- 1) դիմում
  - 2) Կրթության մասին հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ) բնօրինակը
  - 3) Անձնագիր (բնօրինակը եւ պատճենը)
  - 4) Աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք (առկայության դեպքում)
  - 5) Ինքնակենսագրություն (Չեւ 4)
  - 6) Սեկ լուսանկար 3x4 չափի
  - 7) Այլ պետությունների քաղաքացիները՝ ՀՀ – ում աշխատելու իրավունքը հաստատող փաստաթուղթ:
  - 8) ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինվորական զբոսը կամ (բնօրինակը եւ պատճենը):
  - 9) Հրապարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական աստիճան կոչումը հաստատող փաստաթղթեր (դրանց առկայության դեպքում):
- Փաստաթղթերը ընդունվում են **մինչև 2024 թ. փետրվարի 2-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 9:00-ից մինչև 15:00**, Երեւանի պետական հումանիտար քոլեջում:
- Մրցույթը կկայանա **2024 թ. փետրվարի 8-ին՝ ժամը 14:00-ին**, Երեւանի պետական հումանիտար քոլեջում:
- Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (010) 23-99-91, (055) 05-20-38 հեռախոսահամարներով:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ «Արմավիրի տարածաշրջանային պետական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ի «Կարիային ուղղված համակարգերի մոնիթորինգ եւ շահագործում», «Ստանդարտային մոնիթորինգ» մասնագիտություններում մասնագիտական մոդուլները եւ «Հայ գրականություն» առարկայի դասավանդողի թափուր տեղերի համար:

Մրցույթին կարող է մասնակցել այն անձը, ով համապատասխանում է՝

- հանրակրթական առարկաների դասավանդման դեպքում՝ «Հանրակրթության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջներին:
  - Մասնագիտական մոդուլների դեպքում՝ տվյալ մասնագիտության պետական կրթական չափորոշիչով սահմանված պահանջներին:
- Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել.**
- 1) դիմում (Չեւ 1),
  - 2) կրթության մասին հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ) (բնօրինակը եւ պատճենը),
  - 3) անձնագիր (բնօրինակը եւ պատճենը),
  - 4) աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք (առկայության դեպքում),
  - 5) Ինքնակենսագրություն (Չեւ 2),
  - 6) մեկ լուսանկար՝ 3x4 չափի,
  - 7) այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ, բացառությամբ՝ ՀՀ համապատասխան միջազգային պայմանագրերի ուժով աշխատանքի թույլտվություն ստանալու պահանջից ազատված օտարերկրացիների,
  - 8) ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինվորական զբոսը կամ (բնօրինակը եւ պատճենը),
  - 9) Հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական աստիճան, կոչումը հավաստող փաստաթղթեր (դրանց առկայության դեպքում):
- Փաստաթղթերն ընդունվում են **մինչև 2024 թ. հունվարի 30-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 18:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից**, Արմավիրի տարածաշրջանային պետական քոլեջում, հասցեն՝ ք. Արմավիր, Երեւանյան 36:
- Մրցույթը տեղի կունենա **2024 թ. փետրվարի 2-ին՝ ժամը 12:00-ից սկսված**, Արմավիրի տարածաշրջանային պետական քոլեջում:
- Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (0237) 2-22-92 հեռախոսահամարով: Էլեկտրոնային հասցեն՝ Armavir – 75@mail.ru:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ ՀՀ ԿԳՄՍՆ «Սեւանի բազմագործառութային պետական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ի «Հաշվապահական հաշվառում» մասնագիտության մասնագիտական մոդուլները դասավանդող մասնակավործական աշխատողի թափուր տեղի համար:

Մրցույթին կարող է մասնակցել այն անձը, ով համապատասխանում է տվյալ մասնագիտության պետական կրթական չափորոշիչով սահմանված պահանջներին:

- Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել.**
  - 1) դիմում (Չեւ 1),
  - կրթության մասին հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ) (բնօրինակը եւ պատճենը),
  - անձնագիր (բնօրինակը եւ պատճենը),
  - աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք եւ աշխատանքային զբոսը կամ (բնօրինակը եւ պատճենը),
  - Ինքնակենսագրություն (ձեւ4)
  - մեկ լուսանկար՝ 3*4 չափի
- Փաստաթղթերն ընդունվում են **2024 թ. հունվարի 24-ից մինչև փետրվարի 6-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 9:30-15:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից**, Սեւանի բազմագործառութային պետական քոլեջում, հասցեն՝ ք.Սեւան, Նախյան 162:
- Մրցույթը տեղի կունենա **2024թ. փետրվարի 9-ին՝ ժամը 12:00-ին**, Սեւանի բազմագործառութային պետական քոլեջում, հասցե ք.Սեւան, Նախյան 162:
- Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (0261) 2-41-77, (094) 53-73-93 հեռախոսահամարներով:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ «Նոյեմբերյանի պետական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ի «Խոհարարական գործ» մասնագիտության մասնագիտական մոդուլների դասախոս/արտադրական ուսուցման վարպետի թափուր տեղի համար:

Մրցույթը անց է կացվելու մեկ փուլով՝ բանավոր հարցազրույցի միջոցով, հաստատության կողմից նախապես կազմված հարցառոտներով, որոնք առնչվում են դասավանդվելիք առարկային (մոդուլին) եւ մանկավարժական գործունեությանը:

Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝

- դիմում («Չեւ 1») եւ 1 լուսանկար՝ 3x4 չափի
- Կրթության մասին հաստատող փաստաթուղթ (դիպլոմ)(բնօրինակը եւ պատճենը),
- Անձնագիր (բնօրինակը եւ պատճենը),
- Աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք (առկայության դեպքում),
- Ինքնակենսագրություն («Չեւ 4»),
- Այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ, բացառությամբ՝ Հայաստանի Հանրապետության համապատասխան միջազգային պայմանագրի ուժով աշխատանքի թույլտվություն ստանալու պահանջից ազատված օտարերկրացիների,
- Հայաստանի Հանրապետության արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինվորական զբոսը կամ (բնօրինակը եւ պատճենը),

Փաստաթղթերն ընդունվում են **մինչև 2024 թ. փետրվարի 2-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ ոչ աշխատանքային այլ օրերից**, Նոյեմբերյանի պետական քոլեջում, հասցեն՝ ք.Նոյեմբերյան, Շիրազի 17:

Մրցույթը տեղի կունենա **2024 թ. փետրվարի 7-ին՝ ժամը 11:00-ին**, Նոյեմբերյանի պետական քոլեջում:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ ՀՀ ԿԳՄՍՆ «Երեւանի գաղութարկման պետական արհեստագործական ուսումնարան» ՊՈԱԿ-ի «Հանրապետական երկրաչափություն» (20 դասաժամ), «Հայրենի երգ եւ Գրականություն» (18 դասաժամ), «Աշխարհագրություն» (10 դասաժամ) առարկաների դասախոսների, «Ուկրաինություն», «Գեղանկարչություն» եւ թանրակագործություն» (10 դասաժամ) առարկաների դասախոսների, «Հայաստանի Հանրապետության մասնագիտության մոդուլները եւ «Հայ գրականություն» առարկայի դասավանդողի թափուր տեղերի համար:

Մրցույթը անց կացվում է բանավոր հարցազրույցի միջոցով, յուրաքանչյուր մասնակցի հետ առանձին: Մասնակիցը հաստատության կողմից նախապես կազմված բանավոր առաջարկանքներից, որոնք առնչվում են դասավանդվելիք առարկային (մոդուլին) եւ մանկավարժական գործունեությանը:

Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝

- դիմում («Չեւ 1»),
- Կրթության մասին հաստատող փաստաթուղթ (դիպլոմ)(բնօրինակը եւ պատճենը),
- Անձնագիր (բնօրինակը եւ պատճենը),
- Աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք (առկայության դեպքում),
- Ինքնակենսագրություն («Չեւ 4»),
- 1 լուսանկար՝ 3x4 չափի:
- Այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ, բացառությամբ՝ Հայաստանի Հանրապետության համապատասխան միջազգային պայմանագրի ուժով աշխատանքի թույլտվություն ստանալու պահանջից ազատված օտարերկրացիների,
- Հայաստանի Հանրապետության արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինվորական զբոսը կամ (բնօրինակը եւ պատճենը),

Փաստաթղթերի պատճենները պետք է ներկայացնել բնօրինակների հետ:

Փաստաթղթերն ընդունվում են **մինչև 2024 թ. փետրվարի 2-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից**, Երեւանի գաղութարկման պետական արհեստագործական ուսումնարանում, հասցեն՝ ք. Երեւան, Հրաչյա Ներսիսյան 3:

Մրցույթը տեղի կունենա **2024 թ. փետրվարի 7-ին ժամը 14:00-ին**, Երեւանի գաղութարկման պետական արհեստագործական ուսումնարանում:

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (091) 57-78-07, (077) 57-78-06, (010) 23-36-05 հեռախոսահամարներով:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ ՀՀ ԿԳՄՍՆ «Երեւանի հ. 8 արհեստագործական պետական ուսումնարան» ՊՈԱԿ-ի «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում եւ նորոգում» եւ «Խոհարարական գործ» մասնագիտությունների արտադրական ուսուցման վարպետների եւ հատուկ մասնագիտական առարկաների (մոդուլներ) դասավանդողների թափուր տեղերի համար:

Մրցույթը անց կացվում է բանավոր հարցազրույցի միջոցով:

Մրցույթին կարող է մասնակցել այն անձը, ով համապատասխանում է տվյալ մասնագիտության պետական կրթական չափորոշիչով սահմանված պահանջներին:

Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել.

1. դիմում (Չեւ 1),
2. կրթության մասին հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ) (բնօրինակը եւ պատճենը),
3. Անձնագիր (բնօրինակը եւ պատճենը),
4. Աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք (առկայության դեպքում)
5. Ինքնակենսագրություն (Չեւ 2),
6. Սեկ լուսանկար՝ 3x4 չափի,
7. Այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ, բացառությամբ՝ ՀՀ համապատասխան միջազգային պայմանագրերի ուժով աշխատանքի թույլտվություն ստանալու պահանջից ազատված օտարերկրացիների,
8. ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինվորական զբոսը կամ (բնօրինակը եւ պատճենը),
9. Հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական աստիճան, կոչումը հավաստող փաստաթղթեր (դրանց առկայության դեպքում):

Փաստաթղթերը ընդունվում են **2024 թ. հունվարի 24-ից մինչև փետրվարի 6-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 9:30-ից մինչև 16:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից**, Երեւանի հ. 8 արհեստագործական պետական ուսումնարանում, հասցեն՝ ք. Երեւան, Բուենադայան 143:

Մրցույթը կկայանա **2024 թ. փետրվարի 9-ին՝ ժամը 12:00-ին**, Երեւանի հ. 8 արհեստագործական պետական ուսումնարանում:

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (010) 47-17-31, (010) 47-17-32

Բաժանորդագրվի՛ր, կարդա՛ «Կրթություն»

Օվկիանոսից այն կողմ՝ հեռավոր Ամերիկայում, օվկիանոսից այս կողմ՝ Եվրոպայում, հյուսիսում՝ Ռուսաստանում, հարավում՝ արաբական երկրներում, Ավստրալիայում, թե ամենուր, յուրաքանչյուր քաղաքացի ունի իր թերթը՝ մանավանդ, եթե այն մասնագիտական է եւ ուղղված է հենց իրեն... Հայաստանում, սիրելի՛ Ընթերցող, այդ թերթը քեզ համար «Կրթություն»-ն է՝ մեզանում պահպանված թերեւս միակ մասնագիտական թերթը, 1932 թվականից ի վեր («Կուլտուրական ֆրոնտ», «Սովետական դպրոց», «Դպրություն», «Դպրոց», 1997-ից՝ «Կրթություն» անվանումով):

Գիտե՛ս, սիրելի՛ Ընթերցող, շատ դժվար է լինել մասնագիտական պարբերական ու միաժամանակ մնալ հանրամատչելի, հետաքրքիր լինել եւ ուսուցչի, մանկավարժի, եւ նաեւ ուսանողի, ծնողի, բոլորի համար: Դա դեռ ոչինչ. արհեստավարժ եղար՝ այդ խնդիրը կլուծես: Բայց այսօր, եթե որեւէ կուսակցության, որեւէ քաղաքական կամ գործարար խմբի խոսակցողը չես ու չունես այդպիսիք՝ իբրեւ հովանավոր, պիտի լուծես նաեւ տնտեսական խնդիր: Օրաթերթ չես, հրատապ լրատվություն չես հրապարակելու, «դեղին» մամուլին հետեւելով՝ ընթերցողներ որսալու սկզբունքը խորթ է քեզ համար, որովհետեւ հայոց հազարամյա դպրության ու այսօրվա դպրոցի քարոզիչն ես, ու խոսքդ պիտի լինի լուսավոր, անքեն, դրականը դրվատող ու հասարակություն կրթող... ոչ թե նրան զավեշտով, հերյուրանքով գայթակղող:

Սիրելի՛ Ընթերցող, ինչ նախասիրություններ էլ որ ունենաս, համոզված եղիր, «Կրթությունը» անարատ հոգեւոր սնունդ է տալու Քեզ, եւ ո՛չ միայն մանկավարժական թեմաներով: Իսկ եթե ուզում ես, որ մեր հանդիպումները լինեն շարունակական եւ գոյատեւի Քո՛ թերթը՝ մի օր լավ, մի օր գերազանց, մի օր էլ պակաս կամ թերի, բայց Քո՛ թերթը, որ ամեն չորեքշաբթի հայտնվում է Քո՛ ձեռքերում, եւ որի ճակատագիրը դարձյալ Քո՛ ձեռքերում է ուղղակիորեն, բաժանորդագրվի՛ր, կարդա՛... Սիրի՛ր Քո թերթը, որ այն օրավուր դառնա ավելի հետաքրքիր, փոխանցի՛ր այն Քո հարեւանին, բարեկամին, ընկերոջը, հորդորի՛ր, որ կարդա... Մեզ սնուցողը Դո՛ւ ես՝ եւ բարոյապես, եւ նյութապես: Քո՛ բաժանորդագրությամբ, կրպակներից Քո՛ գնումներով, անհրաժեշտ տպաքանակ ապահովելով՝ Դու հնարավորություն կտաս, որ «Կրթությունը» գոյատեւի, դառնա փնտրված ու սիրված թերթ... Բաժանորդագրվի՛ր, գնի՛ր, կարդա՛ «Կրթություն», միշտ ունեցի՛ր Քո թերթը...

* * *

«Կրթություն» կարելի է բաժանորդագրվել «Հայփոստի» եւ «Հայմամուլի» բոլոր տարածքային մասնաճյուղերում, բաժանորդագրություն կազմակերպող այլ գործակալություններում:

Մեկ տարվա բաժանորդագրության համար պետք է վճարել **10400** դրամ եւ ստանալ բոլոր **52** համարները:

Վեց ամսվա բաժանորդագրական գինը **5200** դրամ է (**26** համարի համար):

Երեք ամիսների բաժանորդագրության համար պետք է վճարել **2600** դրամ (համապատասխանաբար կստանաք **13** համար):

Այլ մանրամասնությունների համար կարող եք դիմել «Հայփոստի» (51-45-47), «Հայմամուլի» (45-82-00) եւ այլ գործակալությունների այն մասնաճյուղերին, որտեղ կատարում եք բաժանորդագրությունը:

Շաբաթաթերթ «Krtutun» (education) weekly «Кртутюн» (образование) еженедельник 12.10.2005

Մայրաքաղաք

Բիայնիլի-Վան, Էրեբունի-Երեւան... Քանի՞ դար կա այս անցումների միջեւ... Նախիջեւան-Երեւան-Իջեւան... Ե՛րբ է Նոյն անցել այս ուղերթով...

«Кртутюн» еженедельник 05.10.2005թ. չորեքշաբթի թիվ 28 (175)

«Кртутюн» еженедельник 18.08.2005թ. կինոզաբթի թիվ 21 (11)

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝
ՀՀ ԿԳՄՍՆ
««Կրթություն» թերթի խմբագրություն» ՓԲԸ

Գրանցման վկայական՝ 01Ս-049349, Տրված է՝ 11.01.2001թ. Դասիչ՝ 69312, Հասցեն՝ ՏԻԳՐԱՆ Մեծի 67, E-mail: krtutun@yandex.ru Դեռ. (043) 57 49 56, (043) 57 49 51

Խմբագրությունը ստացված թղթակցությունները եւ նամակները չի գրախոսում եւ ետ չի վերադարձնում: Չպատվիրված հոդվածների համար հոնորար չի վճարվում: Գովազդային նյութերի բովանդակության համար խմբագրությունը պատասխանատվություն չի կրում: Հղումը պարտադիր է:

Տպագրվում է «Գինը» տպարան ՄԳԸ, ք. Երեւան, Բագրատունյաց 70 ա: Տպաքանակը՝ 2000: Ծավալը՝ 6 տպագրական մամուլ: Ստորագրված է տպագրության՝ 23.01.2024թ. Գինը՝ 400 դրամ:

Համարի պատասխանատու՝
Գլխավոր խմբագիր՝ Գագիկ ՄԻՆԱՍՅԱՆ